

Lapkričio 23-iają visoje šalyje iškilmingai paminėtos Lietuvos kariuomenės 89-osios metinės

Didžiosios Kovos rinktinės savanoriai iškilmingoje rikiuotėje Vilniuje, Katedros aikštėje, kairėje: rikiuotės vadas Vytautas Žukas, kuriam lapkričio 23 d. suteiktas brigados generolo laipsnis.

Vrš. Eugenijaus Žygaičio nuotraukos

Dzūkams Kosove sekasi gerai

KFOR-17 būrys Kosove tarnauja jau gerą mėnesį, todėl galima kalbėti apie pirmuosius tarnybos rezultatus ir išpūdžius. Mūsų tarnybos laikotarpiu sprendžiamas Kosovo statusas ir provincijos ateitis. Lapkričio 17 dieną Kosove įvyko rinkimai, toliau tęsiasi derybos dėl provincijos statuso, kuriose derasi Kosovas ir Serbija, aktyviai dalyvauja JAV, Europos Sąjunga, Rusija. Artimiausiu metu bus daug įvairių politinių pareiškimų ir siūlomų Kosovo statuso sprendimų, tačiau vieną – tinkamą ir priimtina visiems – surasti sunku.

Mjr. Rimantas JASINEVIČIUS
KFOR-17 vyr. nacionalinis atstovas

Kol kas situacija stabili ir jokių didėjančios įtampos požy-

mių atsakomybės rajone nėra. KFOR pajėgos rimtai ruošiasi galimiems įvykiams, didelis dėmesys skiriamas karių koviniam parengimui – vyksta daug

pratybų ir įvairių mokymų. Praeitą savaitę mūsų atsakomybės rajone greitojo reagavimo pajėgų vokiečių batalionas (iš KFOR rezervo) sustiprino pa-

Grandiniai Rimas Abeciūnas ir Marius Bielskus vaikams Kotlino kaimelyje dalina iš Lietuvos atsivežtas dovanas – sasiuvinius.

Gr. Jurgitos Keblikaitės nuotrauka

sienio kontrolę. Užduoties vykdymo metu buvo derinami skirtingų nacionalinių padalinių tarpusavio veiksmai. Panašios užduotys bus vykdomos ir ateityje, siekiant išlaikyti pasiektą saugumo stabilumą ir padalinių gebėjimą veikti kartu.

Situacijos paastrėjimas ateityje neprognozuojamas, tačiau turim išlikti budrūs, kadangi užduotis vykdome pasienyje su Makedonija, vietovė kalnuota, žiemos metu kelių būklė gerokai suprastėja. Džiugu, kad POLUKRBAT bataliono vadas patenkintas Lietuvos kariais. Vyrauja tarpusavio pagarba ir pasitikėjimas. Tą patį galima pasakyti ir apie mūsų būrį, jokių problemų nėra, kariai draugiški, vieningi kaip ir dera tikriems dzūkams.

Pagrindinės būrio užduotys lieka tos pačios kaip ir anksčiau – patruliai, kelių kontrolės postai, eskortas, budėjimai sienos kirtimo poste. KFOR-17 būrys įtemptai rengėsi misijai, tad vykdant užduotis nekyla didesnių sunkumų ir įgūdžių taip pat netrūksta. Mūsų karius skiria į bendrus patrulius su Makedonijos ir Kosovo pasienio policija. Savanorių profesionalumas, drausmė ir užsienio kalbų mokėjimas, ko gero, kartais net geresnis nei karių iš kitų šalių.

KFOR-17 būrio vadas vyr. ltn. Aurelijus Selimavičius su-

maniai vadovauja būriui, puikiai vykdo savo pareigas, draugiškai sutaria su kariais. Bataliono atsakomybės rajone lankantis KFOR vadovybei bataliono vadas paskyrė vyr. ltn. Aurelijų Selimavičių pristatyti sienos kirtimo punkto veiklą. KFOR vado pavaduotojas gen. mjr. G.Stelzas (iš Vokietijos) ir KFOR štabo viršininkas amerikietis brg. gen. V.Vulfas būrio vado pristatymą įvertino gerai.

Lenkijos nepriklausomybės dienos proga POLUKRBAT bataliono vadas plk. ltn. Zenonas Bruška už puikų pareigų atlikimą paskatino padėkomis ir mūsų būrio karius – srž. Juozą Genevičių ir gr. Valdą Antropiką.

Kol situacija rajone nėra įtempta, kariai turi pakankamai laisvalaikio, kurio metu sportuoja, dalyvauja įvairiose varžybose – biliardo, stalo teniso, krepšinio, 5 km bėgimo. Sunku varžytis su kolegomis, lietuvių tėra tik trisdešimt, tačiau pavyko pasiekti ir gerų rezultatų. J. srž. Audrius Dubickas bėgime užėmė trečią vietą. 13 būrio karių dalyvavo danų surengtame žygyje, visi jį sėkmingai įveikė.

Lietuvos kariuomenės dieną šventėme gerai nusiteikę. Lapkričio 23 d. įvyko bataliono rikiuotė, atvyko lietuviai iš KFOR štabo. KFOR-17 būrys sėkmingai vykdo užduotis ir tinkamai atstovauja Lietuvos kariuomenę bei Krašto apsaugos savanorių pajėgas.

Laipsniai

Lietuvos kariuomenės vadas suteikė kapitono laipsnį
vyr. ltn. Edvardui Mankui.

Paskyrimai

Kpt. **Nerijus Urnikis** paskirtas Vyčio apygardos 5-osios rinktinės 505 kuopos vadu.

Vyr. ltn. **Ramūnas Dudzinskas** paskirtas Dainavos apygardos 1-osios rinktinės 102 kuopos vadu.

Atsisveikino su tarnyba

[atsargą paleisti:

kpt. Egidijus Ignatavičius, vyr. ltn. Stasys Butkūnas, vyr. ltn. Andrius Četyrka, vrš. Vytautas Andriuškevičius, vrš. Mindaugas Jokubas.

Apdovanojimai

Krašto apsaugos ministro apdovanojo

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu:

srž. Saulių Andrikonį, vyr. psk. Antaną Armoną (po mirties), eil. Bronių Armoną (po mirties), srž. Remigijų Balčių, j. srž. Juozą Baliūtį, vyr. srž. Kazimierą Budrį, gr. Stepą Bukauską, mjr. Evaldą Butkų, eil. Joną Butrimavičių (po mirties), gr. Audrių Chocką, vyr. srž. Alfredą Čerbą, Joną Dagilių, eil. Petrą Daugirdą, eil. Vytautą Dragūną (po mirties), vrš. Virginijų Flenderį, Povilą Gaižutį (po mirties), gr. Virginijų Giedraitį, psk. Boleslovą Griškevičių (po mirties), eil. Juozą Janulevičių, vyr. srž. Stasį Jucevičių, srž. Valovą Jurkšaitį, Juozapą Kavaliauską, j. psk. Balį Kemekį (po mirties), eil. Antaną Kiškį, ltn. Joną Klemaidį (po mirties), gr. Arūną Kodzevičių, eil. Romualdą Kupliauską, kpt. Saulių Ličkų, eil. Petrą Lukošį, mjr. Audrių Miečių, ats. vyr. ltn. Minvydą Mikalauską, Rimantą Miniauską, eil. Stasį Mugenį (po mirties), eil. Vilgelmą Ožį, eil. Praną Pempę, eil. Juozą Rakauską (po mirties), vyr. srž. Julijoną Rondzą, srž. Gintarą Rudį, kpt. Praną Runą (po mirties), eil. Vytautą Runą (po mirties), Artūrą Sakalauską (po mirties), srž. Arvydą Sukurį, vyr. ltn. Raimondą Šepetį, eil. Vytautą Šidlauską (po mirties), Albertą Taločką, Arūną Treigį, eil. Joną Urboną, Arvydą Vaitiekūną, srž. Antaną Vitkauską, j. srž. Raimondą Vižintą, vyr. srž. Gintarą Vosylių, j. srž. Audrių Žašina, kpt. Bronių Žeką, kpt. ltn. Virginijų Žvinklį;

padėkos raštu:

j. srž. Eduardą Meižį.

Lietuvos kariuomenės vado apdovanojo

padėkos raštu:

kpt. Artūrą Vaikšnį, vyr. ltn. Nerijų Mazėtį, srž. Ričardą Mickų, j. srž. Artūrą Vaišį, gr. Alvydą Žemaitį.

Lietuvos kariuomenės Lauko pajėgų vado apdovanojo

padėkos raštu:

ltn. Modestą Janušką, psk. Jurgį Aurylą, j. srž. Vaidą Domeikį, gr. Giedrių Gailių, psk. Kastytį Vaitaitį, vrš. Alfredą Pikturną, j. srž. Marių Milašauską, gr. Darių Bružauską, kpt. Saulių Bučinską, vyr. ltn. Gintautą Ciesiūną, j. psk. Gintarą Meškutavičių, srž. Ramūną Pakenį, j. srž. Olegą Krivonosą, kpt. Audrių Maleravičių, j. psk. Antaną Jurkonį, vrš. Albiną Grinkevičių;

atminimo dovana:

mjr. Egidijų Budraitį, kpt. Denisą Starikovičių, vyr. ltn. Mindaugą Didžiulį.

KASP vado apdovanojo medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“ (15-os metų):

vyr. srž. Arūną Jankauską, vyr. srž. Dainių Ragauską, vyr. srž. Kęstutį Deveikį, vyr. srž. Saulių Trumpį, gr. Liudą Kernagį, gr. Romą Rimkų, eil. Kęstutį Mackelą;

medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“ (10-ties metų):

j. srž. Vidmantą Bražinską, gr. Audrių Bulvičių, gr. Rimutį Žeką, gr. Algį Mazėtį, j. srž. Tomą Baškį, j. srž. Nerijų Čapą, gr. Mindaugą Petraitį, gr. Andrių Ziminą, j. srž. Laimutį Baniulį, gr. Arvydą Blinkevičių, gr. Viktorą Malakauską, eil. Saulių Mužą, eil. Saulių Korsaką, j. srž. Robertą Labecką, j. srž. Romualdą Valečką, gr. Raimondą Kaminską, gr. Valdą Paliunį, gr. Andrių Kuzmą;

medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“ (5-erių metų):

ats. ltn. Joną Jurkyną, srž. Sergejų Lebedzevičių, j. srž. Otliją Lukenskaitę, gr. Lauryną Anuškevičių, gr. Petrą Bardzilauską, gr. Eitvydą Bražinską, gr. Kazimierą Česnakevičių, gr. Artūrą Žaltauską, gr. Marių Žukauską, gr. Vidmantą Kalvinską, eil. Laimutį Ašmoną, eil. Nerijų Dambrauską, eil. Renatą Davidavičių, eil. Povilą Žolyną, eil. Alvydą Samecką, eil. Tomą Černiauską, eil. Renatą Miliūtį, eil. Saulių Semėną, eil. Audrių Mičiulį, gr. Edvardą Jurkų, gr. Julijų Končauskį, gr. Tomą Ragauską, gr. Modestą Pocių, gr. Egidijų Butuzovą, gr. Saulių Janeliūną, gr. Eugenijų Grigą, gr. Mantą Grigą, gr. Liną Račkauską, gr. Darių Zubricką, gr. Liną Zubricką, eil. Aurelijų Kačinską, eil. Vidmantą Karkį, eil. Juliją Ubavičiūtę, eil. Marijų Šidlauską, eil. Ramūną Narbutą, j. srž. Aną Gelažanskaitę, j. srž. Remigijų Mačionį, gr. Karolį Glienską, gr. Viačeslavą Grochovskį, gr. Vladimirą Kornejevą, gr. Rimutę Petronytę, gr. Valentą Vičkačką, eil. Deivį Buteikį, eil. Rolandą Kojalą, eil. Darių Užkurėlį;

pajėgų medaliu „Už pavyzdinę tarnybą“:

j. psk. Aurelijų Grekavičių, j. psk. Renatą Kasparą, j. psk. Audrių Vareikį, vrš. Vaidą Meškuotį, vrš. Saulių Vėjelį, vyr. srž. Redą Garnienę, vyr. srž. Saulių Janušauską, vyr. srž. Sigitą Tamašauską, srž. Klemensą Paulauskį, srž. Egidijų Šakalinį, srž. Algį Vasiliauską;

padėkos raštu:

mjr. Egidijų Budraitį, kpt. Identą Adomaitį, kpt. Kęstutį Jančį, ats. vyr. ltn. Algimantą Svaldenį, ats. ltn. Marių Dainį, ats. ltn. Astą Mulevičiūtę, ltn. Rimantą Sajatauską, j. psk. Virgilijų Joniką, vrš. Kęstutį Orentą, vyr. srž. Jurgitą Parchutikienę, j. srž. Romaną Judiną, j. srž. Editą Noreikaitę, j. srž. Giedrių Steibį, gr. Aleksandrą Aleksejevą, gr. Šarūną Buškevičių, gr. Egidijų Bražinską, gr. Egidijų Damašą, gr. Stasį Dauką, gr. Nilių Galminą, gr. Valdą Jarutį, gr. Tomą Jaurą, gr. Tomą Joneliūkštį, gr. Martyną Kiseliauską, gr. Liudą Lapinską, gr. Sergejų Lanevskį, gr. Aleksandrą Lysenką, gr. Olegą Labovičių, gr. Marių Maslauską, gr. Darių Maslauską, gr. Žydrūną Miškinį, gr. Jevgenijų Nikolajevą, gr. Kęstą Papečkį, gr. Laurą Prokuraitę, gr. Mindaugą Šimulį, gr. Romą Šlakaitį, gr. Robertą Urboną, gr. Vaidą Vaiciulionį, eil. Osvaldą Bačiulį, eil. Darių Brandišauską, eil. Vytautą Dalidonių, eil. Liną Danielkutę, eil. Donatą Galčių, eil. Mantą Griškų, eil. Kristiną Janulevičienę, eil. Donatą Kartaną, eil. Darių Kukecką, eil. Tomą Mitriką, eil. Alvydą Padaigą, eil. Nerijų Petrušį, Stasę Rutkauskienę, Ritą Burokaitę.

Padėka Dainavos rinktinės savanoriams

Lietingą ir vėjuotą spalio 31 dienos rytą lankėme artimųjų kapus. Pirmiausia atvykome į Simno kapines ir uždegėme žvakutes bei padėjome gėlių prie paminklo 44 partizanams, žuvusiems Kalniškės mūšyje, įvykusiame 1945 metų gegužės 16 d. Tarp žuvusiųjų mūsų metu yra ir mano tėvas Antanas Voska-Šarka.

Buvau maloniai nustebintas tą rytmetį prie paminklo sutikęs

Dainavos rinktinės savanorius, tvarkančius paminklo aplinką ir, išreiškiant pagarbą žuvusiems, dedančius prie jo gėles.

Rinktinės vadovybės ir karių nuoširdus dėmesys nėra atsitiktinis. Prisimenu aktyvų karių dalyvavimą perlaidojant partizanus, atidengiant paminklinį akmenį mūsų vietoje Kalniškėje, dalyvavimą kasmetinėse mišiose Simno bažnyčioje bei minėjimus Kalniškėje

mūsų vietoje. Esu tikras, kad kariai jaučia to laikotarpio dvasią ir suvokia, kad Tėvynės laisvė yra aplaistyta Lietuvos sūnų ir dukrų krauju.

Nuoširdžiai dėkoju Dainavos rinktinės vadui ir jo vadovaujamiems savanoriams, rūpestingai saugantiems tautos atmintį ir neleidžiantiems, kad istorija būtų padengta užmaršties dulkėmis.

Pagarbiai –
Romualdas VOSKA

Dovana rinktinei

Dim. j. srž. Antanas Šimėnas perduoda knygas rinktinės vadui plk. ltn. Ričardui Leikui.

Greta MATULEVIČIŪTĖ

Vyčio rinktinės štabas

Spalio 31 dieną buvęs politinis kalinys, Vyčio rinktinės savanoris Antanas Šimėnas rinktinės štabe susitiko su vadu plk. ltn. Ričardu Leikumi. Svečias papasakojo apie savo jaunystę, šeimą, draugus ir padovanojo savanoriams daugiau kaip 60 knygų iš asmeninės savo bibliotekos. Vyčio rinktinės vadas, atsidėkodamas A.Šimėnui už dovaną, įteikė padėkos raštą.

Joniškyje atidaryta paroda „Sveiki atvykę į Čagčaraną...“

Spalio 30 d. Joniškyje, Jono Avyžiaus viešojoje bibliotekoje įvyko susitikimas su ketvirtosios Goro provincijos atkūrimo grupės (PAG-4) atstovu spaudai, „Savonoris“ korespondentu gr. Viliumi Džiavečka. Susitikimo metu buvo atidaryta foto paroda „Sveiki atvykę į Čagčaraną...“ Renginio iniciatorė Joniškio J. Avyžiaus viešoji biblioteka, nuolat organizuojanti susitikimus su žinomais kraštiečiais.

Visos parodoje „Sveiki atvykę į Čagčaraną...“ eksponuojamos nuotraukos padarytos Afganistane, mėgėjiška foto kamera, tarnaujant misijoje Goro provincijoje. Fotografuota dirbant įdomų grupės atstovo spaudai darbą, dalyvaujant renginiuose, patruliuose. Tuo metu apie galimybę surengti foto parodą net negalvota.

Nuotraukose – Lietuvos kariai, vykdančius savo užduotis, Goro provincijos gyventojų buitis, portretai, karių laisvalaikio akimirkos, gamtos vaizdai.

Gr. V.Džiavečka 1995 metais baigė Joniškio Mato Slan-

čiausko vidurinę mokyklą. 1995–1999 m. Šiaulių universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. 1999–2001 m. dirbo žurnalistinį, pedagoginį darbą. Aktyviai dalyvavo Joniškio visuomeninėje veikloje.

Nuo 2001 m. rugsėjo mėnesio tarnauja Krašto apsaugos savanorių pajėgų štabe, pajėgų laikraščio „Savonoris“ korespondentas, Savanorių pajėgų atstovas spaudai. Nuo 2005 m. pradžios – laidos apie kariuomenę „Laisvai“ vedėjas (Lietuvos radijo I programa).

2005 m. Spaudos atgavimo dienos proga Lietuvos kariuomenės vado apdovanotas „Jūrinis mazgas“.

2005–2006 metais penkis kartus lankėsi Kosovo provincijoje, Serbijoje. Į tarptautinės misijos rajoną, kur dislokuoti NATO operacijoje dalyvaujantys kariai savanoriai, lydėjo Lietuvos žurnalistas.

2007 m. – Lietuvos vadovaujamos Goro provincijos ketvirtosios pamainos (PAG-4) atstovas spaudai.

„Savonorio“ inf.

Žvalgai prieš užnugaryje Zapalskių aidai

Ltn. Gintaras PASPIRGĖLIS

Vyčio rinktinė

Ankstų spalio 20 d. rytą štabo ir aptarnavimo kuopos (ŠAK) kuopavietėje sujudimas. Dar tik kelios minutės po 7 val., o kieme jau būriuojasi savanoriai. Šį rudens rytą prasidėjo suplanuotos dviejų parų žvalgų būrio pratybos, kuriose dalyvavo štabo ir aptarnavimo kuopos būriai bei 510 pėstininkų kuopos (Rokiškis) būrys. Šių pratybų tikslas – įvertinti, ką per metus išmoko žvalgai, o kiti padaliniai padės tai padaryti – jie imituos priešą.

Pasiruošimas pratyboms prasidėjo spalio pradžioje. Visą planavimą vykdė rinktinės štabo S2 skyrius ir vyr. ltn. Valerijus Gruodis, sukurta taktinė situacija bei scenarijus, pagal kurį turėjo vykti visos pratybos.

Kaip dažniausiai būna, žvalgų būrio veiksmai suplanuoti prieš teritorijoje. Buvo nuspręsta padalinį desantuoti mažomis grupėmis – dviem skyriais. Pirmajam vadovavo žvalgų būrio vadas ltn. Haroldas Grigalionis, o kitam – 3-ojo žvalgybos skyriaus vadas srž. Arvydas Sukuris. Prieš imituojantys padaliniai taip pat padalyti į dvi grupes: pirmąją sudarė ŠAK logistikos, ryšių ir transporto remonto būriai, kuriems vadovavo vyr. ltn. Donatas Bačiulis ir ltn. Andrius Januškevičius, o antrąją – 510 pėstininkų kuopos būrys, vadovaujamas vyr. ltn. Aivaro Šatrausko ir vrš. Gintaro Katelės.

Dar praeitais metais specialiai šioms pratyboms buvo užsakytas Karinių oro pajėgų sraigtasparnis MI-8, todėl reikėjo suderinti veiksmus ir su pilotais. Tačiau, kaip dažniausiai pasitaiko, iki paskutinės dienos nebuvo aišku – ar sraigtasparnis dalyvaus pratybose, ar teks imituoti desantavimą, vykstant į mišką kitomis transporto priemonėmis. Galiausiai štabą pasiekė gera žinia – sraigtasparnis tikrai atskris.

Susirinkę į ŠAK kuopavietę žvalgų būrio kariai gavo kovinį įsakymą ir pradėjo pasiruošimą užduoties vykdymui. Pratybose dalyvaujantys padaliniai skirtomis transporto priemonėmis nugabenti į Pajuosčio aerodromą, kur jau laukė sraigtasparnis.

Trumpas instruktažas, kaip elgtis skrydžio, įlipimo bei išlipimo metu, ir sraigtasparnis pakilo. Žvalgai, pasilikę aerodrome, ruošėsi desantavimuisi su virve. Pasak pilotų, tai turėtų būti atliekama iš 8-10 m aukštyje esančio sraigtasparnio.

Orlaiviu grįžus pilotai pranešė blogą žinią – treniruotėms neužteks kuro, todėl teks apsieiti be virvių, o karius pristatyti į numatytas vietas taip pat kaip ir „priešus“.

Tiesa, žvalgai įsakyme nurodytų desantavimosi koordinacijų nepasiekė – situacija pasikeitė – imituojamas priverstinis nusileidimas. Padaliniai pasiekė žemę greitai turi trauktis į mišką ir susiorientavę vietovėje toliau vykdyti užduotis.

Kadangi dar šviesus paros metas, žvalgai greitai juda mišku ir pasiekia užduoties vykdymo vietą – jie turi sunaikinti priešą ap rūpinimo padalinį ir perimti amuniciją. Dar iki sutemų užduotys įvykdytos. Dabar abi žvalgų grupės turi susijungti į vieną ir įkurti savo patrulio bazę, pasiruošti kitai užduočiai.

Gautas naujas kovinis įsakymas. Žvalgų būrys turi atlikti reidą į priešų patrulio bazę ir sunaikinti ryšių mazgą. Būrio vadas davė įsakymą žvalgybos patruliui ir skyriaus dydžio padalinys, vadovaujamas 3-ojo skyriaus vado srž. A.Sukurio, išvyko žvalgyti tos priešų bazės. Kiti žvalgai pasiliko savoje bazėje. Buvo pastebėta, kad priešas mažais padaliniais taip pat vykdė žvalgybą, tačiau žvalgų stovyklavietės nerado.

Žvalgybos patruliui grįžus iš užduoties, žvalgai ruošiasi reidui. Švintant grupės jau išdėstytos ir pradeda operaciją. Objektas sunaikinamas. Žvalgai turi labai greitai atsitraukti iš anksto nurodytą tašką, kuriame jų jau laukia transportas. Tačiau taško galiojimo laikas labai trumpas – laiku neatvykus, transportas nelaukia, bet vyksta į kitą tašką. Kadangi veikiama priešų teritorijoje, pakeliui galimos priešų padalinių pasalos. Žvalgų būrys antrajame taške pagaliau pavijo mašiną ir visi susėdę pajudėjo į ŠAK kuopavietę. Pratybos baigtos – teliko išsivalyti ginklus, susitvarkyti ekipuotę ir laukti kitų pratybų.

Eil. Danutė MOLIENĖ

507 pėstininkų kuopa

Zapalskių taktiniame mokymų lauke vyko 507 pėstininkų kuopos taktinės vertinamosios pratybos „Zapalskių aidas 07“.

Ankstų šeštadienio rytą kuopavietėje susirinkusiems kariams prarastas instruktažas, patikrinta ekipuotė, išdalyti ginklai ir amunicija. Būrio vadas j. srž. Egidijus Krivickas supažindino su pirmuoju pratybų etapu – žygiu iki Zapalskių, ir pajudėjome.

Likus pusantro kilometro iki mokymų lauko teko sustoti – priešas užblokavo kelią ir apšaudė transportą. Užėmėme žiedinę gynybą. Kol vieni kariai likvidavo kliūtį, būrininkas gr. Arūnas Juška patikrino ir papildė amuniciją, organizavo pirmąją pagalbą „sužeistam“ kariui. Toliau žygį tęsėme pėsčiomis.

Pasiekę mokymų lauką įsikūrėme laikiną patrulinę bazę, kurioje prie būrio prisijungė 10 karių iš 503 pėstininkų kuopos. Visas būrys pajudėjo į būrio ir skyriaus vadų parinktą nuolatinės patrulinės bazės vietą. Vos tik iširengus trikampę patrulinę bazę, j. srž. Egidijus Krivickas pasikvietė skyrių vadus ir įsakė rengti stebėjimo postą ir vykdyti žvalgybą.

Skyrių vadai į žvalgybą paskyrė po tris patyrusius karius. Iširengę stebėjimo postą, kariai valandą stebėjo nurodytą pastatą, po to „ramunėlės“ būdu vykdė jo žvalgybą. Informacija apie priešą ir objektą labai svarbi ir būtina ruošiantis pastato šturmui.

Būrys išrinktuos koviniams įsakymui. Būrio vadas kiekvienam skyriui nurodo užduotis, kaip elgtis vienu ar kitu atveju. Klausimai? Jų nėra, todėl būrio vadas, norėdamas įsitikinti, kad kariai viską suprato, pats užduoda klausimus. Akivaizdu, kad kariai puikiai suprato, kaip bus vykdomas pastato šturmas ir žino savo pareigas. Būrininkui dar kartą patikrinus amuniciją, judame į GSV, kur rezervo grupė paliekama saugoti daiktų. Palaikymo ir šturmo grupė užima savo pozicijas. Štur-

Eil. Danutė Moliėnė mobilijame kelių kontrolės poste.

Vyr.ltn. Rolando Būdvyčio nuotrauka

mas prasidėjo būrio vadui įsakius palaikymo grupei atidengti ugnį. Palaikymo grupė ugnį atidengia, o šturmo grupė saugiai juda prie pastato. Palaikymo grupei nutraukus ugnį, pradėtas pastato valymas vyksta labai operatyviai, o išvalius skelbiamas persigrupavimas.

Būrys užimtame pastate įsitvirtina nakčiai, sudaromas budėjimo grafikas, nurodomi galimi atsitraukimo keliai. Priešas naktį keletą kartų vis pabando priartėti prie pastato, bet budri sargyba pastebi ir šūviais priverčia atsitraukti.

Vos prašvitus gauti nurodymai įkurti mobilųjį kelių kontrolės postą. Kariai su visomis situacijomis puikiai susitvarkė, nes tokią užduotį vykdė jau nebe pirmą kartą.

Baigiamasis etapas – pastato gynyba. Nors būrys pastatą gynė įnirtingai, bet pasibaigus amunicijai ir negavus papildymo, teko pasinaudoti pasitraukimo keliais ir sprukti nuo priešų. Atsitraukus ir užėmus žiedinę gynybą, po persigrupavimo, skelbiama taktinių pratybų pabaiga.

Pratybų metu skyriams vadovavo eil. Lina Linkutė, eil. Rita Adomaitytė ir gr. Egidijus Kaziulis, kurie dar kartą įrodė, kad jiems galima patikėti ir sudėtingiausias užduotis. Pratybų metu pasižymėjo patirties turintys kariai eil. Marius Šeštokas ir eil. Justinas Ramanauskis. Norisi pasidžiaugti jauniaisiais kariais eil. Ramūnu Gruzdu, eil. Asta Navickaite bei eil. Lina Račiene, kurie parodė iniciatyvą ir sumaniai vykdė jiems pavestas užduotis.

Vertinamosios pratybos

Vyr. ltn. Skomantas POVILIONIS

Didžiosios Kovos rinktinės 801 kuopa

Spalio 12-14 dienomis Didžiosios Kovos rinktinės 801 (civilių ir karių bendradarbiavimo) kuopos kariai dalyvavo Pabradės poligone vykusiame vertinamosiose pratybose, kuriose patikrintas padalinio pasirėngimas.

Pagal Lietuvos kariuomenės vado įsakymą Krašto apsaugos savanorių pajėgos turi paruošti civilių ir karių bendradarbiavimo funkcinius specialistus. Atsižvelgiant į pajėgų tikslus, 801 (CKB) kuopoje yra rengiami įvairių sričių funkciniai specialistai, kurie turi sugebėti vykdyti pagrindines CKB

funkcijas – planuoti, koordinuoti veiksmus, susijusius su bendradarbiavimu tarp karinės vadovybės ir civilių gyventojų, vietinės valdžios institucijų, tarptautinių, vietinių ir nevyriausybinių organizacijų.

Jau nuo penktadienio vakaro be perstojo lijęs lietus ir šeštadienio ryto mankšta krentant pirmajam šiemet sniegui, tapo rimtu karių moralės ir motyvacijos išbandymu. O tuo tarpu kuopos vadovybė mokymams paruošė įtemptą grafiką – po pusdienį trukusių šaudymo pratybų, kariai buvo suskirstyti į CKB komandas ir pajudėjo į visą parą trunkantį CKB patrulį, kuriame galėjo pasitikrinti ne tik bendradarbiavimo tarp civilių ir karių įgūdžius, tačiau ir topografi-

jos, pėstininkų taktikos žinias, sugebėjimą dirbti komandoje. Gavę užduotis savanoriai turėjo skubiai suplanuoti keliasdešimties kilometrų dieninio bei naktinio žygių maršrutus, pasirengti vykdyti CKB užduotis skirtinguose taškuose.

Pagal pratybų scenarijų, CKB patrulis vyko „Grinlandijos“ valstybės teritorijoje, kurioje, dėl nesibaigiančių konfliktų tarp „grinlandiečių“ ir viename iš rajonų gyventojų daugumą sudarančių ir nepriklausomybės siekiančių „batlandiečių“, įvestos menamos tarptautinės pajėgos. Būtent šioms pajėgoms, kurių užduotis – stabilizuoti padėtį rajone, tariamai atstovavo ir CKB kuopos kariai.

Vykdydami vadovybės pateiktas užduotis, kariai pagal pateiktas koordinatas turėjo surasti keliolika taškų, kuriuose jiems teko įvertinti

vietovę, identifikuoti galimus greitą poveikio projektus, susitikti su tariamais draugiškais bei priešiškais nusiteikusiais vietos gyventojais, kaimų vyresniaisiais, nelegalių ginkluotų grupuočių, policijos vadais, tarptautinių bei nevyriausybinių organizacijų atstovais. Vykdydami dalį užduočių CKB specialistai turėjo vartoti ne tik gimtąją kalbą – nemažai „susitikimų“ vyko anglų kalba, o atvykę apžiūrėti ir įvertinti tilto, esančio menamo konflikto rajone, kariai per vertėją turėjo bendrauti farsų (persų) kalba, kurią naudoja ir didžioji dalis Afganistano Goro provincijos, kurioje veikia Lietuvos vadovaujama provincijos atkūrimo grupė, gyventojai. Vykdydami užduotis, kariai turėjo atsižvelgti į menamo konflikto rajone priimtas kultūrinės ir religines normas, galimą vietos gyventojų

melagingą informaciją ar savitą bendravimo būdą. Situacijų aktoriai be abejonės buvo paruošę įvairių netikėtumų ir siurprizų žygyje dalyvavusiems kariams – vienų CKB grupių atstovai buvo išvejami iš kaimo dėl neaiškios priežasties supykusio vietos „gyventojų“, kitiems teko iškęsti nelogiškus reikalavimus, neteisingas komandos vadovo žodžių interpretacijas, tretiems susidurti su sprogmenimis toje vietoje, kur turėjo būti vykdoma užduotis. Maža to, žygio metu kariams nuolatos buvo vykdomos pasalos, apsunkinančios ir gerokai pailginančios kelionę nuo vieno iki kito užduoties taško.

Šių pratybų vadovas – 801 kuopos vadas kpt. Gediminas Latvys. Pratybų dalyvių veiksmus ir pasirėngimą vertino Lauko pajėgų štabo bei KASP štabo atstovai bei Didžiosios Kovos rinktinės vadas plk. ltn. Gediminas Macijauskas.

Mūsų kuopos Šakių savanoriai

Pašnekesiai su 205 pėstininkų kuopos vadu kpt. Tomu PILIČIAUSKU

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**
„Savanorio“ redaktorius

Vasario 16-osios aktą 1918 m. pasirašė 20 Lietuvos Tarybos narių. Šeši iš jų suvalkiečiai, o tarp tų šešių – trys zanavykai iš Šakių apskrities – Saliamonas Banaitis, Justinas Staugaitis ir Jonas Vailokaitis. Be suvalkiečių, be Jono Basanavičiaus, Vinco Kudirkos, Petro Kriaučiūno, Prano Mašiot, Seinų kunigų seminarijos neįsivaizduojamas lietuvių tautos atgimimas XIX a. pabaigoje, kaip ir Nepriklausomybė po Pirmojo pasaulinio karo be suvalkiečių savanorių ir inteligentų. Mūsų bendrinės kalbos tėvas Jonas Jablonskis taip pat zanavykas. Jis vieną kartą guodėsi: „Esu šimtaprocentinis lietuvis, tik ta pavardė. Būčiau koks Obelai-

Kpt. Tomas Piličiauskas.

Vrš. Eugenijaus Žygaičio nuotraukos

tis...“, bet zanavykų pavardes polonizatoriai mažiausiai apdėgė, – evičių ir –asų čia nedaug. Suvalkijoje gyveno stiprūs ir šviesūs ūkininkai – svetimiesiems nesilankstė, į prošepanus šunbajorius žiūrėjo su pašaipą, ir buvo teisūs: Lietuvą prikėlė kaimas, mokslus baigę ūkininkų vaikai (daugiausia suvalkiečiai), o ponai bajorai pasidavė lenkams ir išnyko.

Partizaninis karas kaip ir visoje Lietuvoje – ilgas, atkaklus ir pareikalavęs daugybės aukų, bet Suvalkijoje jis buvo geriausiai organizuotas, turėjęs daug gerų vadų. Todėl šandien ir nesuprantama, kodėl nenorima žymių partizanų vardų suteikti savanorių kuopoms? Kodėl Šakių kuopa negali vadintis Aleksandro Grybino-Fausto vardu, o vilkaviškėčiai – Antano Baltūso-Žvejo? Šitų žmonių neturime teisės užmiršti, o be to tai labai svarbu patriotizmo, tautiško ugdymui. Ar ir toliau mes tik dejuosime, kad miršta patriotizmas, tauta išsklaidoma po visą pasaulį, bet nieko realaus nedarysime, kad būtų kitaip?

Istorija neprasisėdėjo nei Kovo 11-ąją, nei Lietuvai atsidūrus Europos Sąjungoje, ji yra šiek tiek ilgesnė, ir kūrė ją – mūsų tautos istoriją, ne Oginskiai ir Tyzenhauzai, bet Valančius, Daukantas, Basanavičius, Kudirka, Smetona. Valstiečių vaikai, jokio mėlyno kraujo!

Savanorių kuopa Šakiuose įkurta 1991 m. rugsėjo 24 d., vadu paskirtas Juozas Miliušis. Po metų atsirado ir antroji kuopa, 1993-aisiais rajono teritorinei gynybai pradėjo vadovau-

ti vyr. ltn. Gintaras Dubickas. Vėliau Šakių batalionui vadovavo plk. ltn. Edmundas Kučiauskas. Išformavus Tauro rinktinę Šakių savanoriai perduoti Dariaus ir Girėno rinktinėi. Kuopai vadovavo kpt. Gintaras Ažuolaitis, kpt. J. Miliušis.

Šių metų pavasarį kpt. J. Miliušiu išėjus į atsargą, kuopos vadu paskirtas kpt. Tomas Piličiauskas. 2001 m. baigęs Karo akademiją tarnavo Geležinio Vilko brigados Kęstučio batalione, vadovavo būriui, bataliono štabo S5 skyriui. 2004 m. perkeltas į Dariaus ir Girėno rinktinę 211 (201) kuopos vado pavaduotoju. Dabar nauja tarnybos vieta – Šakiai.

– Vidurinę aš baigiau Pagėgiuose, – pasakoja kapitonas Tomas. – Tamsta nepatikėsi, bet mokykloje nieko nežinojau apie savanorius. Girdėjau, kad tokie yra, bet kam jie reikalingi, ką veikia – nieko. Štai ir viešieji ryšiai! Akademijoje kelios bendro pobūdžio paskaitos. Jeigu jaunuolis mokykloje nebuvo nei savanoriu, nei šauliu, tai baigus akademiją, patarnavus metus kitus reguliariuosiuose daliniuose ir atsidūrus Savanorių pajėgose, dažną išstinka šokas. Čia viskas kitaip. Kitoks bendravimas su kariais, vienais įsakymais ir komandomis rezultatų nepasieksi. Reguliariuose daliniuose savanoriai vis dar kartais laikomi kažkokiais antraeiliais, pagalbiniais daliniais. Prestižo reikalas. Jeigu karys nesididžiuoja daliniu, kuriame tarnauja, tai blogai, bet juk visi mes dirbame tą patį darbą. Apskritai, Geležinio Vilko brigadoje karininkui tarnauti lengviau, o Savanorių pajėgose, jeigu karininkas tikrai myli savo profesiją ir atiduoda jai visą širdį, reikia dirbti daug daugiau ir mąstyti nestandartiškai.

– Dabar kuopos vadui jau lengviau, turi pavaduotoją, ne taip kaip anksčiau – vadas ir kuopininkas, ir abu dažniausiai tik puskarininkiai.

– Taip, bet... Pavaduotojas – vyresniojo leitenanto pareigybė. Gerai, jeigu ateina leitenantas, kelis metus jis ramiai patarnaus, o vyresnysis leitenantas jau galvoja apie kapitono pareigas, būtu keista, jeigu negalvotų. Ieško tokių pareigų ir jeigu dėl kokių nors priežasčių nesuranda, rezignuoja. Metai bėga, o laipsnio nėra, „aš – amžinas vyresnysis leitenantas“, entuziazmas blėsta. Šakiuose per trumpą laiką pasikeitė keturi pavaduotojai. Nespėja kaip reikiant su kuopa susipažinti ir jau kelias sparnus. Reikėtų kažką daryti.

Kpt. T. Piličiauskas gyvena Kaune ir važinėja kasdien, o pavaduotojas vyr. ltn. Linas Pažėra gyvena Elektrėnuose. Kasdien neprilakstysi, todėl atvažiuoja visai savaitei, po to dvi poilsio dienos namuose, ir – vėl į Šakius. Gerai, kad nors intendantas vrš. Audrius Sutkus, savanoris nuo 1993 m., yra šakietis. O kuopininko neturi.

– Aš vis dairausi į savanorius, – sako kuopos vadas, – ieškau tinkamo žmogaus, iš kurio galėtume kuopininką išsiugdyti. Reikia vietinio, šakiečio, zanavyko.

Žmogų surasti lengviau, bet kol jis baigs kursus, kol laipsnį gaus, o artėja ir dar viena seržantų bei puskarininkų laipsnių reforma.

Kpt. T. Piličiauskas:

– Mačiau aš tą projektą ir visiškai nesižaviu. Visi žinome, kaip sunkiai savanoriai tuos laipsnius

Ats. kpt. Juozas Miliušis:

Tarnauju nuo 1991 metų.

Štai išėjau į atsargą, esu sveikas, patirties, manau, taip pat turiu, o svarbiausia, aš jau negaliu be kariuomenės. Jeigu kuopos vadas mano, kad iš manęs dar yra kokios naudos, tai kodėl ne, galiu ir patarnauti.

gauna, jiems ir grandinio laipsnis yra svarbus bei reikšmingas. Ir štai grandinis paklaus: „Kuo aš nusikaltau, kad iš manęs laipsnis atimamas?“ Jis mokėsi, stengėsi, vadovavo skyriui... Nepaaiškinsi, kad čia tik reforma tokia, reformos kariams mažiausiai rūpi.

– Atsargos karininkų kuopoje neturite?

– Turime vieną, kapitoną Miliušį, bet jis jau nerikiuotės savanoris, būrio vadu nepaskirsi. Savanorių su aukštuoju išsilavinimu yra. Vytautas Valaitis ir Remigijus Ramanauskas norėtų baigti atsargos karininkų kursus, turėtume būrių vadus. Ramanauskas dirba priešgaisrinėje apsaugoje, ten žmonių taip pat trūksta, ne visada gali ir į mokymus ištrukti, bet būrių vadų problema vis tiek reikia kokių nors būdu spręsti.

Šiuo metu kuopoje tarnauja 85 savanoriai, dauguma iš kaimų ir miestelių, šakiečių nedaug.

– Nuo pavasario, kai pradėjau vadovauti kuopai, – sako kapitonas, – 15 savanorių išėjo ir tiek pat atėjo. Tai man visiškai nepatinka. Kai pasikalbu su senais savanoriais, jie tvirtina, kad maždaug iki 2000 metų viską dar lėmė patriotizmas, tačiau nuo tų metų situacija ėmė keistis. Seni savanoriai vienas po kito palieka tarnybą, šiuo metu jų kuopoje vos keli – j. srž. Ričardas Šimkus, gr. Arvydas Nazaras, dar vienas kitas, o ateina visai kitas kontingentas. Ką čia slėpti, daugelis ateina nenorėdami tarnauti reguliariuosiuose daliniuose. Jeigu baigęs vidurinę jaunuolis neįstoja į aukštąją mokyklą, jis ateina savanoriauti, bet kitais metais, žiūrėk, įstoja ir viskas, dinga, nes jis jau žino, kad baigus mokslus jam tarnauti nereikės. Stoja taip pat tie, kurie po vidurinių pradeda iškart dirbti. Kad jų niekas nejudintų, eina į kuopą. Ne visi, suprantama, bet

daug tokių, per daug. O aš norėčiau matyti savanorių sąmoningą, atliekantį savo pareigą, o ne prievolę.

– Bet jeigu mokama už budėjimus, mokymus, tai kaip čia suderinti su savanoriškumo principu?

– Iš žmogaus reikia ne tik imti, bet ir kažką duoti. O ką mes duodame savanoriui? Nieko. Neabejoju, kad jeigu reikėtų ginti Tėvyne, ateitų dauguma, ir Šakiuose būtų ne kuopa, bet batalionas ar net keli. Bet dabar taikos metas, mes tik mokomės ginti. Ir metas ne pats geriausias, merkantilinis, kai visos televizijos, laikraščiai tik ir tekalba apie teises, turtuolius, pinigus, pelną, bet nieko apie sąžiningą darbą ir pareigą. Jeigu nėra patriotinės dvasios šeimose, nėra mokyklose, vadinasi, jos niekur nėra. Kokia visuomenė, tokie ir mūsų savanoriai. Štai pasiprašo savanoris į užsienį, trumpam, padirbėti, mes neturim teisės jo neleisti, dievagojasi po pusmečio sugrįšias. Negrįžo nė vienas.

– Ir negrįš, nepuoselėkim be-reikalingų iliuzijų, juolab kad ir emigruoja ne patys geriausi žmonės. Bet juk yra Šakiuose šauliai, kurie dirba su moksleiviais...

– Yra kuopa, jai vadovauja savanoris kūrėjas Antanas Stanaitis. Turi jie vieną jaunųjų šauliukų būrį. Ne vienas iš to būrio tapo ir savanoriu. Suprantama, mūsų kuopoje, kaip ir kitur, yra tam tikras branduolys, kuriuo remiamės ir mokymuose, ir visuomeninėje veikloje, ir sporte. Štai pernai rinktinės sporto žaidynėse mūsų kuopa užėmė pirmąją vietą.

– Apie mokymus ir pakalbėkim. Daugelyje kuopų, įvairiose Lietuvos vietose, savanoriai kaip susitarę tvirtina, kad patys neįdomiausi užsiėmimai – taikos rėmimo operacijos. Gal pas jus kitaip?

Vrš. Audrius Sutkus:

Laikai, kai trūko uniformų, jau praėjo, bet jeigu šiandien į kuopą ateitų būrelis naujų savanorių, neturėčiau kuo jų apręsti. Nors... esu senas intendantas ir tikras suvalkietis, vis kas nors atsirastų, turiu šį tą ir sutauptęs. Priklausėme Marijampolei, dabar Kaunui – ta pati Suvalkija.

– Ne kitaip, tas pat. Savanoriams tie kontrolės postai iš tikrųjų neįdomu, jiems duok pakariaut, kur reikia savo iniciatyvą parodyti, gudrumą, sumanumą, kur emocijos liejasi, azartas. Štai ir suki galvą, kaip padaryti tuos mokymus įdomiais ir visaverčiais. Būtinai organizuojam žygį su įvairiais taktikos elementais. Nušaukiam du zuikus – ir savanoriams įdomiau, ir pakartojam išeitas temas. Antpuoliai, žvalgyba, gynyba, siekiame, kad mokymai būtų

Gr. Kristina Šutrikaitė:

Tarnauju beveik aštuonerius metus, atsivedė brolis Andrius, kuris pats tarnavo 11 metų. Pradžioje buvau vienintelė mergina kuopoje, dabar jau keturios. Aš atsivedžiau seserį Virginiją, ji dabar Vilniaus pedagoginiame universitete mokosi, bet į užsiėmimus atvažiuoja.

įdomūs ir naudingi, dirbame ne dėl „paukščiuko“.

– Kaip su transportu?

– Transportas rinktinėje, ridos ribotos. Jeigu reikia nuvažiuoti į Griškabūdį ar Sintautus, neprasysiu, kad man iš Kauno mašiną atsiųstų. O važiuoti reikia. Ir į mokyklas, ir pas savanorius. Štai savanoris kur prašapo ir kuopoje akių nerodo, tai vienas dalykas jam laišką parašyti ir visai kitas pačiam nuvažiuoti, pasižiūrėti kaip jis gyvena, ką veikia, kokia šeima, kas atsitiko. Pagaliau norėtusi nuvažiuoti ne tik kai nesirodo. Patriotizmas patriotizmu, bet kuopos vadas ne milijonierius. Viena mašina kuopai nepakenktų.

– Patalpos jūsų neblogos...

– ...tik verkiant prašosi remonto. Buvo ministras, apžiūrėjo, gal kas pajudės. Kažkada dar Marijampolės rinktinės laikais ir sąmatą parengė, bet tuo viskas ir pasibaigė. Dabar tos sąmatos jau nebeužtektų. Smulkmenas pasitvarkome patys, savo jėgomis. Štai tapęs kuopos vadu pamačiau, kad užuolaidos turbūt nuo pirkimo nėra skalbtos, nukabinau, įsimečiau į mašiną, parsivežiau namo, žmona išskalbė. Karinėms patalpoms prabangos nereikia, bet jos turi būti švarios ir tvarkingos. Tada ir iš karių jau galima tvarkos reikalauti. Kai pamatau į budėjimą atėjusį savanorių nenuvalytai batais, nešvaria uniforma – jis toks ir per visą miestą ėjo – man gėda, o jam kažkodėl ne.

– Šie metai jau baigiasi, o kitais vėl viskas prasidės iš naujo?

– Na ne, dviejų vienodų metų nebūna. Aš turiu daug samanyčių, planų ir tikiuosi juos įgyvendinti. Turime sukomplektuoti kuopą, potencialas Šakiuose yra, reikia daugiau dėmesio skirti mokykloms, tikiuosi surasti bendrą kalbą su vietos spauda. Su darbdaviais jau susikalbame. Tiesą sakant, kiek tų darbdavių Šakiuose? Statybų bendrovė, ūkininkai. Jeigu ūkininkui reikia kultū, tai aišku, kad savanorio jis neišleis, bet susitariame, kad išleistų, kai darbus sumažės. Reikia derinti.

Kitų metų mokymo cikle jau aš dalyvausiu nuo pradžios iki galo. Aišku, vėl bus taikos rėmimo operacijos, tai prioritetas, neišvengsime, bet bus ir dar kažkas. Turiu vilčių, kad, jeigu ne po metų, tai po dvejų, Šakiuose bus stipri kuopa.

JAV kariuomenėje visi – savanoriai

Gr. Vilius DŽIAVEČKA

„Savanorio“ korespondentas

Spalio 23–26 dienomis Lietuvoje apsilankė JAV Pensilvanijos valstijos nacionalinės gvardijos vadė gen. mjr. Džesika L. Rait. (Jessica L. Wright). Kartu su generole į Lietuvą atvyko jos pavaduotojas gen. mjr. Stefanas Sisko (Stephen M. Sisco), jungtinio štabo direktorius plk. Frenkas Sulivanas (Frank J. Sullivan) ir bendradarbiavimo programos koordinatorius mjr. Kristoferis Ferara (Christopher D. Ferrara).

Generolė lankėsi Lauko ir Savanorių pajėgų štabuose, susitiko su Lauko pajėgų vadu plk. Vytutu Žuku ir KASP vadu plk. Antanu Plieskiu.

JAV ir Lietuvos karinių pajėgų bendradarbiavimas 1993 m. prasidėjo programa „Kariai kariams“. Nuo tada įvairių Lietuvos kariuomenės pajėgų kariai ir specialistai vykdavo į JAV ginkluotųjų pajėgų bazes, kur susipažindavo su JAV kariuomenės daliniais, jų veikla. JAV karinių pajėgų ekspertai atvykdavo į Lietuvą rengti seminarų, kursų ir dalytis patirtimi. Pirmą kartą Lietuvoje Pensilvanijos nacionalinės gvardijos delegacija, vadovaujama tuometinio vado gen. mjr. J.V. Makvėjaus, lankėsi 1996 metais.

Lietuvos savanoriai jau 1997 m. dalyvavo JAV, Mičigane vykusiose nacionalinės gvardijos pratybose „Guard Ex-97“, o po dviejų metų trisdešimties Savanorių pajėgų karių būrys antrą kartą atstovavo Lietuvą pratybose „Partner Challenge 99“. Jose dalyvavo dviejų valstijų – Pensilvanijos ir Merilendo – nacionalinių gvardijų kariai.

Nuo 1994 m. pagal amerikiečių finansuojamą karių mokymo programą (IMET) JAV mokėsi daugiau kaip 500 Lietuvos kariuomenės karių ir civilių specialistų.

Dabar Lietuvos kariuomenė su JAV Pensilvanijos valstijos nacionaline gvardija bendradarbiauja pagal valstijos partnerystės programą. Šiuo metu derinamos galimybės dėl tolesnio bendradarbiavimo su tiesioginės paramos batalionu, Ruklos įgulos aptarnavimo tarnyba, Puskarininkų mokykla, Karinėmis oro ir Krašto apsaugos savanorių pajėgomis.

Savanorių pajėgos pagal savo formavimo principus ir vykdomas užduotis yra giminingos JAV nacionalinei gvardijai. Pastaraisiais metais tarp KASP ir Pensilvanijos nacionalinės gvardijos atstovų vyksta nuolatinis bendradarbiavimas keliose srityse. Nacionalinė gvardija ypač padeda Savanorių pajėgų štabo ir rinktinių specialistams juos konsultuodama bendradarbiavimo su karių savanorių darbdaviais ir karių savanorių verbavimo klausimais. Šia tema JAV ir Lietuvoje 2006–2007 m. buvo surengta keletas seminarų, pasikeista vizitais.

Susitikimo su KASP vadu plk. A. Plieskiu metu gen. mjr. Dž. Rait ypač domėjosi kaip vyksta būsimųjų karių verbavimas į Savanorių pajėgas ir kaip vykdomas karių savanorių mokymas.

Savanorių pajėgų vadovybė, savo ruožtu, pareiškė norą susipažinti su kolegų iš JAV nacionalinės gvardijos patirtimi tarptautinių operacijų srityje. Nuo 2004 metų tarptautinėse operacijose jau dalyvavo daugiau kaip 400 KASP karių, didžioji dalis jų kariai savanoriai. Savanorių pajėgų vadovybė artimiausioje ateityje norėtų plėtoti dvišalį bendradarbiavimą ir karinio mokymo srityje. Anot pajėgų vado plk. A. Plieskio, efektyviausia būtų jei JAV instruktoriai užsiimtų rengti mūsų instruktorius. Tuo būdu, nacionalinės gvardijos kariai perduotų savo žinias KASP instruktoriams, o šie, kursų metu Mekomajame batalione – kariams savanoriams.

Šiais metais JAV instruktoriai jau lankėsi Butigeidžio dragūnų mokomajame batalione, kur rengė vieną į Iraką besiruošiantį LITCON būrį.

Gen. mjr. Džesika L. Rait.

Yra planų 2008 metais į JAV nusiųsti būrį žvalgų, suformuotą iš KASP karių ir žvalgų mokyklos instruktorių. Kariai dalyvautų specialiuose kursuose pagal programą „Kovoje su tarptautiniu terorizmu“. Jei bus nuspręsta savanorius siųsti į šias pratybas, išlaidas padengtų JAV.

Vizito Lietuvoje metu gen. mjr. Dž. L. Rait aplankė Karinių oro pajėgų štabą ir S. Raštikio puskarininkų mokyklą Kaune. Spalio 25 diena generolė susitiko su Lietuvos kariuomenės vadu gen. mjr. Valdu Tutkumi, Gynybos štabo viršininku brig. gen. Vitalijumi Vaišnoru, kariuomenės transformacijos projekto vadovas plk. Gintautas Zenkevičius pristatė Lietuvos kariuomenės transformacijos planą. Viešnia taip pat susitiko su Lietuvos vyriausybės nariais.

Gen. mjr. Dž. L. Rait Lietuvoje lankosi antrą kartą. Pirmą kartą Pensilvanijos savanorių vadė Lie-

tuvoje svečiavosi 2004 m. rugpjūčio pabaigoje.

JAV Pensilvanijos valstijos nacionalinės gvardijos atstovai jau keletą metų aktyviai dalyvauja Lauko pajėgų ir KASP lygmens pratybose, tarptautiniuose mokymuose, Savanorių sporto žaidynėse. Atstovai iš JAV dalyvavo tarptautinėse pratybose „Gintarinė viltis“ (2005 ir 2007 m.), ir „Baltijos dvasia (2006 m.)“.

Karinę karjerą Dž. Rait pradėjo 1975 m. įstojusi į Pensilvanijos valstijos nacionalinę gvardiją po studijų koledže. Tarnavo Pensilvanijos nacionalinės gvardijos štabe. Baigusi skrydžių mokyklą tarnavo aviacijoje.

1986 m. Džesika Rait paskirta Džordžijos karinio koledžo dėstytoja, 1989 m. pervesta į nacionalinės gvardijos štabą. Nuo 1997 m. sausio iki 1997 m. lapkričio brig. gen. Dž. Rait vadovavo 28-ajai

lies saugumas, krizių valdymas ir t. t. Nuo mūsų bendradarbiavimo pradžios jūs daug nuveikėte, o per pastaruosius trejus metus, kai aš paskutinį kartą buvau Lietuvoje, akivaizdus progresas kariuomenėje, padidėjo jos pajėgumas, ypač tarptautinėse operacijose. Bendra ekonominė situacija Lietuvoje, manau, pagerėjo tai pat. Vien pažiūrėjus į miestus, kur pilna statomų ir rekonstruojamų namų, galima spręsti, kad jūs šalis pasistūmėjo į priekį visose srityse.

– Kokie Pensilvanijos nacionalinės gvardijos ir Savanorių pajėgų bendradarbiavimo planai numatomi artimiausioje ateityje?

– Savanorių pajėgų ir nacionalinės gvardijos organizavimo principai tie patys – tiek Jungtinėse valstijose, tiek Lietuvoje kariai yra savanoriai. Jie yra civiliai taikos metu ir kariai tuomet, kada reikalingi savo šaliai, įvykus stichinei nelaimėi arba tarptautinių konfliktų metų užsienyje. Tarp mūsų pajėgų yra daug panašumų. Mes galime pasidalyti patirtimi, kaip iš esmės panašius užduotys, projektai yra įgyvendinami Pensilvanijoje. Taip, tęsdami bendradarbiavimą, galime jums padėti išvengti klaidų ateityje.

– Ar galėtumėte trumpai papasakoti apie Pensilvanijos nacionalinę gvardiją? Struktūra, užduotys?

– Pensilvanijos nacionalinėje gvardijoje tarnauja apie 20 tūkstančių karių. Gvardija turi didelę struktūrą, turime tris aviacijos eskadriles. Tai transporto aviacija.

Kaip kariai mes teikiame paramą Jungtinių Valstijų armijos aviacijai, taip pat esame pasirengę padėti Pensilvanijos valstijos gyventojams, kai tik to prireiks ir mūsų pagalbos paprašys gubernatorius. Mūsų aviacija užtikrina JAV pietvakarinės sienos apsaugą nuo nelegalių migrantų. Pensilvanijos nacionalinėje oro gvardijoje tarnauja 4200 karių. Eksploatuojame trijų tipų orlaivius, lėktuvus aptarnauja daug techninio personalo inžinierių, ryšininkų, įvairiausių specialybių karių.

– Kiek Pensilvanijos nacionalinės gvardijos karių savanorių tarnauja tarptautinėse operacijose?

– Nuo 2001 rugsėjo 11-osios 17 tūkstančių gvardiečių dalyvavo tarptautinėse operacijose užsienyje. Irake šiuo metu užduotis vykdo oro gvardijos paramos grupė iš Pensilvanijos. Šių metų rudenį 700 mūsų karių buvo išvykę į tarptautines misijas. Lapkričio mėnesį į Iraką ir Egiptą išsiųsime pusantro tūkstančio karių. Kiek vėliau į Iraką permesime dar 4 tūkstančius Pensilvanijos gvardijos karių. Taip pat tikėtina, kad viena mūsų eskadrilių bus išsiųsta į tarptautinių operacijų rajoną. Toks intensyvumas rodo, kad esame įtraukti į JAV pajėgų vykdomas operacijas, daug kur dalyvaujame. Pačiose valstijose turime taikos meto užduočių, padedame civilinei valdžiai potvynių, sniego pūgų ir kitais kriziniais atvejais. Visada esame pasirengę, kad, sulaukę Pensilvanijos gubernatoriaus skambučio, galėtume rea-

guoti į bet kokias nelaimes ir padėti savo valstijos piliečiams. Pavyzdžiui, siaučiant uraganui „Katerina“, du su puse tūkstančio mūsų gvardijos karių padėjo nukentėjusiems valstijos gyventojams.

– Kaip eilinis amerikietis gali tapti nacionalinės gvardijos kariu? Kokius reikalavimus jis turi atitikti ir kokias socialines garantijas gausna jau tarnaudamas nacionalinėje gvardijoje?

– Norėdamas tapti nacionalinės gvardijos kariu, kandidatas turi būti baigęs vidurinę mokyklą, fiziškai užsigrūdinęs, taip pat reikia pereiti medicininę komisiją. Jei kandidatas atitinka šiuos reikalavimus, gali įstoti į nacionalinę gvardiją ir tarnauti savo šaliai. Galima stoti eiliniu kariu, o jeigu esi baigęs koledžą, tai po vadų kursų gali tapti karininku. Žinoma, mūsų nacionalinės gvardijos kariai turi nemažai įvairių socialinių garantijų, kaip mes vadiname, privilegijų. Pavyzdžiui, priimdami mums reikalingos kvalifikacijos specialistą, galime jam išmokėti iki 20 tūkstančių dolerių premiją už tai, kad jis įstojo į nacionalinę gvardiją. Pas mus tarnaujantys kariai savanoriai gali nemokamai studijuoti aukštosiose mokyklose. Jiems nemokamai teikiama medicinos pagalba, gvardijoje yra specialus skyrius, užsiiman-tis pagalba karių šeimoms. Taip pat padedame kariams, kurie turi problemų su savo darbdaviais, nenorinčiais jų išleisti į pratybas ar tarptautines misijas.

– Kokie pagrindiniai motyvai atveda žmones į nacionalinę gvardiją?

– Visų pirma, tai patriotizmas, pasididžiavimas savo šalimi, noras tapti nedidele dalimi savo šalies istorijos. Jungtinėse Valstijose nacionalinė gvardija buvo įkurta 1636 metais, t. y. labai seniai. Jos tikslas buvo kovoti už mūsų šalies laisvę. Pensilvanijoje nacionalinę gvardiją įkūrė Bendžaminas Franklinas 1747 metais. Vienas iš mūsų pėstininkų dalinių, žinomas kaip 111 mechanizuotasis pėstininkų batalionas, iki šių dienų yra mūsų gvardijos sudėtyje dar nuo tų laikų. Batalionas kovėsi JAV nepriklausomybės kare, taip pat abiejuose pasauliniuose karuose Europoje. Po I pasaulinio karo šis batalionas buvo sujungtas su 6 pėstininkų batalionu ir po gausybės reorganizacijų atgavo savo vardą ir numerį – 111. II pasaulinio karo metais batalionas buvo mobilizuotas ir kovėsi Ramiojo vandenyno kovos veiksmų teatre, kur pasiekė daug pergalių. Mums priklauso ir 28-oji pėstininkų divizija, pati seniausia divizija JAV armijoje. Valstijose visiems suprantama, kad apginti savo šalies interesus reikia kariuomenės. Be jos mes negalėtume užtikrinti savo laisvės ir nepriklausomybės. Reikalinga reguliari kariuomenė ir, žinoma, aktyvusis rezervas, nacionalinė gvardija. Žmonės tai suvokia, ateina į mūsų gretas. Visi kariai JAV nacionalinėje gvardijoje yra savanoriai, į kariuomenę atėję savo noru, laisva valia, civiliniame gyvenime turintys savo darbus, profesijas, šeimas. Jei pažvelgsime plačiau, visa JAV kariuomenė – savanoriai, kadangi pas mus ir reguliariojoje armijoje nėra šauktinių, visi profesionalai.

Jankauskas išjoja į karą

Ištrauka iš spaudai rengiamos knygos „Nuo Rozalimo iki Krakūnų“

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**
„Savanorio“ redaktorius

1990–ųjų pabaigoje Pasienio apsaugos tarnyba jau turėjo apie 1300 žmonių ir krašto apsaugos sistemoje buvo ne tik pati gausiausia, bet ir geriausiai organizuota jėga, sutelkta 24 Lietuvos pasienio rajonuose. Į užkardas tarnauti atėjo daugiausia vietiniai tų pačių rajonų žmonės ir jiems jokių žemėlapių nereikėjo; puikiai orientavosi teritorijoje, žinojo ne tik visus kelius keliukus, bet ir kas kur gyvena, kokios nuotaikos vyrauja, kas galvojama apie Nepriklausomybės atkūrimą, kokią įtaką daro priešiška propaganda, kuo žmonės labiau tiki – saviškiais ar visokiems ivanovais bei burokevičiams?

Maskvos vykdoma Lietuvos ekonominė blokada labai tiko komunistų, na tų, kurie liko ištikimi „vresniajam broliui“ – kapėesininkų, propagandai: be brolišku respublikų pagalbos jūs greitai ne tik duonos, bet ir bulvių neturėsite! Tai lietuviams. Lietuvoje gyvenančius svetimtaučius bandyta paveikti kitaip. Lietuvių kilmės sovietinis generolas (Taurinskas, ar kaip jis ten) aiškino, kad jeigu Lietuva taps nepriklausoma (Kovo 11-osios akto generolas išdidžiai nepripažino), tai Vakarai ją užvers visokiomis gėrybėmis ir lietuviui gyvens labai gerai. Bet jums, rusams, bus blogai, nes jūs tapsite lietuvių vergais. Manote, kad kliedesiais niekas netikėjo? Dar ir kaip tikėjo! Štai užaina žmogelis į parduotuvę, geidauja degtukų nusipirkti, o pardavėja, plati kaip daržinės durys, piktžiugiškai atšauka: „Nėra degtukų! Eik pas Landsbergį, gal jis duos!“

Užkardų formavimas iš vietinių gyventojų daug reikšė ir psichologiškai. Prie valstybės sienų žmonės matė savus, pažįstamus, kaimynus, o ne svetima kalba kalbančius atėjūnus. Taip buvo visur, išskyrus Šalčininkų ir Vilniaus rajonus. Suformuoti Šalčininkų užkardą iš vietinių gyventojų nebuvo jokių galimybių, nes, pirma, jie nemokėjo valstybinės kalbos ir antra, į krašto apsaugą paprasčiausiai nėjo. Nėjo, nes netikėjo Lietuvos valstybės ateitimi, bijojo. O baimintis būta dėl ko. Žmonių protus drumstė ne tik sovietinė, bet ir lenkų šovinistų propaganda. Maskvos nurodymu pradėtos kurti „lenkų autonomijos“. Jas kūrė ne tik rajkomo sekretorius Česlovas Visockis arba buvęs „mokslineio ateizmo“ dėstytojas Ivanas Tichonovičius, pasivadinęs Janu Ciechanovičiumi, bet ir Lietuvos partizano Petro Bradausko sūnus Anicetas, nusprendęs, kad politinis verslas pats pelningiausias, tik vargšas nesugebėjęs teisingai savo pavardės sulenkinti – gramatinė forma yra Bradovskis, o ne Brodavskis. Aišku viena, kuo tie ponai beapsimetinėti, jie yra tik lietuvių baudžiauninkų palikuonys. Tai jų prosenelius mėlynakraujai bajorai (tokie pat „lenkai“ su lietuviškom pavardėm – Kareivos, Narbutai,

Kontrimai) plakė rimbais, mainė į šunis, XIX amžiuje varė į sukilimus ir kalė į galvas: jūs – lenkai, ir bažnyčioje melstis reikia lenkiškai, nes Dievas lietuviškai nesupranta. Baudžiauninkai žemę jaučia arė, jų palikuonys – traktorais, o dvasia liko ta pati – vergo dvasia, baudžiauninko! Dauguma airių kalba angliškai, tačiau pasakyk airiui, kad jis ne airis, bet anglas, tai stipriai supyks, tuo tarpu Lietuvoje kitaip – Vilniaus krašto gyventojai yra tokie patys lietuviai kaip Žemaitijoje ar Suvalkijoje, tik buityje jie vartoja kelių kalbų mišinį, žargoną, kurį laiko „lenkų kalba“ ir nenori net girdėti apie savo lietuvišką kilmę. Tai gal iš dangaus tie lenkai nukrito tiesiai į lietuvių etninių žemių centrą (deja, jau tik buvusį)? Poetas Marcelijus Martinaitis visiškai teisis sakdamas, kad „įdiegti tautai nevisavertiskumo kompleksą, nepasitikėjimą savo kūrybinėmis galiomis – štai svarbiausias nutauginimo politikos metodus“.

Štai kodėl Šalčininkų užkarde pradžioje tarnavo daugiausia vilniečiai, taip pat vyrai iš aplinkinių rajonų, net iš Kauno ir vos keli šio rajono gyventojai.

Pamainoje turėjo dirbti 4 pasieniečiai, beginkliai; tik daug vėliau atsirado pirmieji „ginklai“ – guminės lazdos ir dujų balionėliai, techninės priemonės – „ežiai“, o tai jau šis tas. Žmonių vis dėlto trūko, tad dažnoje pamainoje tebdavo trys, kartais tik du vyrai. 20–30 kilometrų ruože patuliuodavo taip pat tik keturi patruliai, labai dažnai pėsčiomis, nes mašinų taip pat stigo.

Šalčininkų valdžia užkardai jokių patalpų neskyrė ir priešiško pasieniečiams net nebandė slėpti. Norinčių ne tik pasieniečiams, bet ir visiems Lietuvos nepriklausomybės šalininkams uždėti antrankius Šalčininkuose netrūko. Ne tik norinčių, bet ir mokačių tai padaryti, profesionalų. Šiai kategorijai priklausė Šalčininkų milicija, po Kovo 11-osios perkrikštyta į policiją. Buvęs milicijos viršininkas Ivanas Kirilovičius Jankauskas dabar jau vadinosi policijos komisaru, o visa kita liko po senovei – tie patys žmonės, tas pats mentalitetas, papročiai ir įsitikinimai. Komisaras naktimis nemiegojo, pergyveno, kad tik kas nors jo nepalaikytų Lietuvos šalininku, Lietuvos, kurios, kaip sakė Visockis, Šalčininkuose niekada nebus. Reikėjo rasti būdą pasižymėti, ir Ivanas Kirilovičius būdą rado, pasižymėjo.

Maskva vis dar nebuvo subrendusi pripažinti Lietuvos nepriklausomybę. Kaip ir Maskvos partneriai – Vakarų buratinai. Lietuviai negalėjo suprasti – su ana puse viskas aišku, Rusija visais laikais buvo tautų kalėjimas ir maža vilčių, kad kas nors ten pasikeistų, bet Vakarai, ko jie laukia? Penkiasdešimt metų Amerika ir kai kurios kitos Vakarų šalys Lietuvos okupacijos nepripažino, Vašingtone visą laiką net mūsų atstovy-

bė veikė, ir štai dabar, kai teisėtai ir demokratiškai išrinkta Aukščiausioji Taryba atkūrė nepriklausomybę, jie, užuot tą nepriklausomybę pripažinę, žiūri į Lietuvą tarsi ožys į naujus vartus. Išeivijos kultūrininkas Liūtas Mockūnas šyptelėjo: „Taip, yra tokia šalis Amerika – ji paguodžia nuskriaustusius, padeda mažoms tautoms atgauti laisvę ir nepriklausomybę, o jos piliečiai skrupulingai laikosi įstatymų. Deja, ta šalis egzistuoja tik gražioje pasakoje“.

Vakarai patikėjo tariamai galimam Sovietų Sąjungos demokratizavimu, kuris atvertų jų monopolijoms Sibiro, Kazachstano, Kaspijos gamtos turtų išteklius, o ką jūs, lietuviai, turite? Nieko neturite, todėl geriau klausykite Gorbačiovo. O be to, kaip mes galime jus pripažinti, jeigu jūs net savo sienų nekontroliuojate?

Rudenį Lietuva pradėjo savo sienas kontroliuoti, bet Vakarams tai jokio įspūdžio nepadarė. Tarkitės su Gorbačiovu, jeigu jis panorės jus paleisti, puiku, o jeigu ne, tai ne. Tada dar niekas nežinojo, kad Gorbačioviui prezidentauti liko vos metai, o jo vadovaujama imperija subyrės dar anksčiau.

O kol kas Gorbačiovas vaidino demokratą ir alpo nuo viso pasaulio dėmesio ir pagyrimų. Demokratija neišivaizduojama be opozicijos. Gerai, bus jums ir opozicija. Gorbačiovas pasikviečia KGB viršininką generolą Kriučkovą ir nurodo: „Surask tinkamą kandidatą į opozicijos lyderius“. Kriučkovas surado ir ištempė į dienos šviesą Žirinovskį.

Lietuvoje blogiau. „Jedinstvo“ atamanu Ivanovu žavisi tik fanatikai rusai, Viktoras Uspaskichas dar neišrastas, o nepriklausomybės priešininkų gretose lietuvių nedaug ir jokių asmenybių, tik „partijos istorikai“ Burokevičius, Jermalavičius, Juonienė, kalbantys Lenino raštų citatomis, kaip ir prieš 10, 20, 30 metų. Su tokiais žmonėmis Landsbergio nenuversi, o išmintingesnių nėra.

Pasienio apsaugą, kaip ir visą krašto apsaugą, Maskva paskelbė „neteisėtomis ginkluotomis formuotėmis“, bet dvejojo: ar iškart pulti, ar dar palaukti? Atvira agresija sukeltų daug triukšmo ir tik sustiprintų lietuvių priešišumą, o naudos duotų nedaug. Sulaikė, matyt, ir prisiminimai apie dešimtmetį Lietuvoje užsitęsusių partizaninį karą. Kas bus, jeigu lietuviai vėl į žalias girias patrauks? Juk Lietuvoje ne tik kryžiai miško broliams kyla, bet ir seni bunkeriai atstatinėjami, Šaulių sąjunga atkurta, dar viena „neteisėta formuotė“.

Ekonominė blokada nepasiteisino. Gyvenimas pablogėjo, tačiau minios Aukščiausiosios Tarybos langų nedažo, nei Burokevičiaus komjaunuoliai masinės anarchijos ir betvarkės sukelti nepajėgia, nepatenkinti piliečiai pasienio postų irgi nesiaubia. O juk galėtų, galėtų. Pasieniečiai trukdo tarybinams piliečiams laisvai keliauti

iš vienos respublikos į kitą, konfiskuoja prekes, kurias uždrausta išvežti iš Lietuvos. Žmonės pyksta, keikiasi, bet nesipriešina, vadina, tarsi ir sutinka, kad lietuvių pasieniečių veiksmai yra teisėti.

Su tomis konfiskuotomis prekėmis vienas vargas. Pamainai pasibaigus pasieniečiai jas veža į Vilnių. Čia bando įsiūlyti policijai. Policija nenori, nes kam jai tas vargas, ką su tais daiktais daryti, kur juos dėti? Kur dėdavo, pasieniečiai nesidomėdavo, džiaugdavosi atsikratę.

Krakūnų postas šiuo atžvilgiu gera tarnybos vieta, kontrabandos čia beveik nėra. Lydos–Ašmenos kelias antraeilis, juo važinėja daugiausia vietiniai gyventojai, brolis pas seserį, kūmas pas kūmą; kontrabanda, kaip pavojingu, bet ir labai pelningu verslu, jie susidomės vėliau, po metų, kitų. Poste vyrai šla ir nuobodžiauja. Pravažiuoja keliu viena kita mašina, sustoja, parodo, ką veža, pasikalba. „Va Geranainyse dujų balioną pirkau. Kalėdos artėja, kiaulę reikia skersti, o Dievniškėse dujų nėra. Gal nieko, vyrai, nesakysit...“ Vežkis, vyrams kas, juk ne iš Lietuvos, o į Lietuvą.

Šalčininkų, Eišiškių postai kas kita. Ten judėjimas intensyvesnis, nors ir ne toks kaip Medininkuose, per kuriuos iš Lietuvos prekės keliauja į Minsko turgų ir dar toliau, į Rusiją, todėl konfliktų išvengti nepavyksta. Ypač įžūlus Kauno spekuliantai – plikagalviai, apsirengę sportiniais kostiumais (jiems taip gražiau, o be to „mes – kavianski biznieriiai“). Į Lietuvą nuspjaut, jie „kala pinigų“. Prabėgs dešimtmetis ir vieni tų „biznierių“ atsidurs kalėjime, kiti po velėna, tretį valdžioje, o ketvirtį pavirs „verslininkais“, elitu. Daug išdums į užsienį.

Apie ateitį galvoja ir „nematomo fronto kariai“ iš KGB. Kompartijos sekretoriai ir instruktoriai vis dar viliasi, kad viskas susitvarkys, partija, tai yra jie, ir toliau liks „epochos protu, garbe ir sąžine“, o štai KGB dirba geresnės galvos, jos žino, kad partijoje nei proto, nei sąžinės, ir ši epocha jau baigiasi, ateina visiškai kita, kurioje partinis bilietas su Lenino galva nieko nereikš. Reikia pasirengti gyventi – ir veikti! – naujomis sąlygomis.

Eišiškių posto teritoriją tyliai įčiuožia automobilis. Stabdyti net nereikia, pats sustoja. Išlipęs vyras rodo KGB majoro dokumentus: „Rebiata, mozet dagavarimsia, vy nas netrogajate, my – vas“ (vaikiniai, gal susitarsime, jūs mūsų neliečiate, mes – jūsų). Pamainos viršininkas Petras Pumputis kietas it titnagas: „Nesutarsime, darome, kas mums įsakyta daryti! Čia pasienio zona, duodu penkias minutes ir kad jūsų čia nebūtų“ – „Zria vy tak, zria...“ (Be reikalo jūs taip, be reikalo...) Apsisuka ir nuvažiuoja atgal. Ko jie norėjo, ką rezgė ir kuriems galams jiems prireikė laisvo Eišiškių kelio? Juk jis – antraeilis. Kai sovietų imperija, žemaičių vadinta Savicko Juze (nuo Sovietskij Sojuz), subyrėjo, nė vienas kagėbistas neprapuolė. Dauguma įsitaisė verslo struktūrose, labai įtartinos, neaišku, už kieno pinigų sukurtose ir kokiais verslais užsiimančiose.

1990 m. gruodžio 17–ąją Eišiškių poste vėl budėjo Petro Pumputio pamaina. Pasieniečiai sustabdė baltą „aštuntuką“, kuriame sėdėjo du Šalčininkų rajono policininkai šoko į akis: „Nešdinkitės iš čia!“ Kadangi pasieniečiai nešdintis net neketino, „kolegos“ pažadėjo: „Mes greitai sugrįšim, laukit!“

Pumputis į Šalčininkų užkardą atvyko tarnauti iš Kauno. Pamintas į sovietų armiją jis perėjo Afganistano mėsmaļę, matė ir šilto, ir šalto, tad du kažkokie sovietiniai kreivakojai jo labai nenugąsdino. Vis dėlto jėgos labai nelygios, o kad jie sugrįš – abejonių nebuvo.

Šiandien vėl gimtajame Kaune gyvenantis ats. ltn. Petras Pumputis prisimena:

– Supratom, kad kažkas įvyks, o mes juk neturėjome nei telefono, nei radijo ryšio. Tai ir sakau vienam vyrui: „Eik į kaimą, gal kas nors leis paskambinti, pranešk Vilniui kas čia atsitiko ir kad postą greičiausiai užpuls“. Jis dar negrįžo iš kaimo, kai į posto teritoriją visu greičiu įlėkė trys automobiliai pilni policininkų, nors kokie jie policininkai, buvo okupacijos laikais milicininkai, tokiais ir liko. Aš ir Alyvydas Levaškevičius nusprendėme nepasiduoti ir užsibarikadavome vagonėlyje. Antpuoliui vadovavo pats rajono komisaras Jankauskas. Jis išdidžiai nurodė: „Susirenki savo „gavrikus“ ir nešdinatės iš savo Lietuvą“, Šalčininkai atseit ne Lietuva. Kai pasakiau, kad niekur mes nesinešdinsime, mes tarnaujame ir vykdomė savo pareigas, komisaras davė komandą: „Vziatj“ („Paimt“. Na, maždaug kaip šunims). Tiesa, pirmiausiai jie nuplėšė valstybinę vėliavą. Numetė ant žemės, trypė kojomis ir šaipėsi: „Štai jūsų vėliava! Mums tik skuduras kojoms pasišluostyti...“ Sėkmingai nugalėję Lietuvos trispalvę, pradėjo vagonėlio šturmą. Išlaužė duris, įsiveržė į vidų, mus partrenkė ant grindų ir pradėjo daužyti, spardyti. Aš praradau sąmonę, atsigavau tik mašinoje, su antrankiais, iš abiejų pusių policininkų suspaustas. Nuo jų dvokė alkoholiu.

Šalčininkuose mus pradžioje nuvežė ne į komisariatą, bet į ligoninę. Jankauskas gydytojams pasiūlyė: „Štai atvežiau Lietuvos „bojevikus“, girti kaip kiaulės, taip ir parašykite!“ Vienas gydytojas (gal lietuvis?) rašyti tokią pažymą atsisakė, bet kitas linkčiojo Jankauskui lyg koks baudžiauninkas: „Seičas, tavarišč patpalkovnik, seičas“ („Tuojau, drauge papulkininki, tuojau“), ir parašė, į mus net nepasižiūrėjęs.

Komisariate man antrankių nenuėmė, bet prirakino koridoriuje prie radiatoriaus. Kiek ten jų buvo, tai visi būtinai turėjo praeiti pro šalį, užkabinti koja, įspirti ir paaiškinti, ką jie su mumis padaryti, jeigu tik jiems leistų. Mes buvome su pirmosiomis krašto apsaugos uniformomis, juodos spalvos, tai jie visai tyčiojosi: „Esesininkai, gestapininkai!.. Gal jus draugams baltarusiams atiduoti?!“

Nukelta į 7 psl.

Savanoriai grįžo namo

Gr. Vilius DŽIAVEČKA

„Savanorio“ korespondentas

Lapkričio 9 d. Panevėžyje apdovanoti iš taikos rėmimo misijos Kosovo provincijoje grįžę Savanorių pajėgų būrio KFOR-16 kariai. Renginyje dalyvavo Ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas, krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Lietuvos kariuomenės vadas gen. mjr. Valdas Tutkus, Panevėžio miesto meras Vitas Matuzas, Lauko pajėgų vadas plk. Vytautas Žukas, KASP vadas plk. Antanas Plieskis, dim. plk. Jonas Čeponis, Vyčio rinktinės vadas plk. ltn. Ričardas Leikus.

Kariams medalius „Už tarptautines misijas“ įteikė ministras J. Olekas ir kariuomenės vadas gen. mjr. V. Tutkus. Pasižymėję kariai taip pat buvo apdovanoti Lauko pajėgų vado padėkomis.

KFOR-16 būryje tarnavo Vyčio rinktinės kariai.

Gr. Renata Židonytė ir eil. Aida Davolytė savanorėmis tarnauja jau daugiau nei ketverius metus. Renata augo savanorio šeimoje, todėl dažną savaitgalį į pratybas išsiruošiantis uniformuotas tėtis nuo pat vaikystės įstrigo atmintin. Merginai ir pačiai norėjosi užsivilkti karišką uniformą, paragauti kario duonos, todėl sulaukusi pilnametystės pati atėjo į kuopą. Savanorė Renata, kaip ir daugelis pajėgose tarnaujančių merginų, pasižymi stipria valia ir didele kantrybe. Net du kartus rengiantis misijai, jai teko likti rezerve. Pirmą kartą taip įvyko rengiantis panevėziečių būriui KFOR-12, kitą kartą, lygiai prieš metus, nepateko į PAG-4. Tik trečias kartas pasirodė sėkmingas. Prasidėjus KFOR-16 rengimui, gr. R. Židonytė nuo pat pradžių buvo įtraukta į pagrindinę sudėtį ir joje išliko visą laiką. Iškentėti pirmuosius du nusiūlymus nebuvo lengva, nes visuomet važiuodama pasirengimą savanorė tikėjo, kad tikrai išvyks į misiją, nors sėkmė paskutiniuoju metu vis nusigręždavo. Anot Renatos, svarbiausia turėti tikslą, neprarasti vilties ir išvykti tikrai pavyks. Jau Kosove, tik išlipus iš lėktu-

vo, didelį įspūdį paliko nuostabi Balkanų gamta, kalnai, ir ankstyvas, šiltas pavasaris. Nespėjus atsitokėti ir apžiūrėti vietos peizažų, užgriuvo nauji įspūdžiai – amerikiečių bazė... ji tokio dydžio kaip nedidelis miestas Lietuvos provincijoje. Tėn, turint laisvalaikio, net tekdavo pagalvoti, kur geriau jį praleisti – kino ar sporto salėje, o gal mokytis Rytų kovos menų, kurių moko profesionalūs treneriai?

Gr. Renata Židonytė ir eil. Aida Davolytė savanorėmis tarnauja jau daugiau nei ketverius metus.

Vrš. Eugenijaus Žygaičio nuotrauka

Po misijos gr. R. Židonytė neskuaba tapti profesinės karo tarnybos kare. Ir ateityje norėtų tarnauti savanore. Kelis metus atsidėjusi vien tarnybai, mergina sako dabar galvojanti toliau mokytis, studijuoti, tobulėti. Planų, ypač po misijos, ką toliau daryti, yra daug, tačiau savanorė kol kas dar neapsisprendė, ko griebtis.

Skirtingai nei Renatos, Aidos Davolytės šeimoje niekas netarnavo kariuomenėje. Savanorė prisimena, kad kaip ir visos mergaitės, vaikystėje žaidė su lėlėmis ir apie kariuomenę negalvojo. Jau suaugusi rimčiau susimąstė apie tarnybą KASP, tačiau artimieji atkalbinėjo, sakė, kad lieknai merginai kariuomenėje bus per sunku. Vieną dieną, iki Šiaulių Aidą pavėžėjo pažįstamas žmogus. Jis palaikė merginos apsisprendimą tapti savanore, o Aidai to ir te-

reikėjo. Įstojusi į pajėgas pradėjo tarnauti Šiauliuose, dabartinėje 505 kuopoje, baigė įvairius kursus – iš pradžių Petro Bartkaus mokykloje, vėliau – Dragūnų batalione Klaipėdoje.

Kuopoje tuo metu tarnavo gr. A. Davolytės vadai buvo jos kraštiečiai iš Joniškio, tai kuopos vadas kpt. Dinas Šimkus ir jo pavaduotojas vyr. ltn. Tadas Kavaliauskas. Šių karininkų palaikymas

ir paskatinimas vėliau nulėmė, jog mergina po kelių metų apsisprendė vykti į misiją Kosove. Aktyviai savanorei gana greitai pabodo pratybos, rutina, reikėjo naujo ir sunkaus išbandymo. Tuomet kuopos vado pavaduotojas vyr. ltn. T. Kavaliauskas ir pasiūlė dalyvauti misijoje Kosove. Buvo susigriebta pačiu laiku ir savanorės anketa atrankai išsiųsta paskutinę dieną... Žinoma, taip skubant nebuvo galima tikėtis sėkmės, tačiau po kurio laiko mergina sužinojo, kad jau reikia važiuoti į Kauną, į medicininę komisiją. Pasirodo, formuojant būrį dar trūko karių ir joniškietė papuolė į pagrindinę sudėtį. Aidai ir su medikais problemų nekilė, viskas pavyko iš karto ir netrukus Dragūnų batalione prasiėjo pasirengimas.

Nukelta į 8 psl.

Jankauskas išjoja į karą

Atkelta iš 6 psl.

Informacija Vilnių vis dėlto pasiekė ir ten suprato, jog reikalas rimtas. Į Šalčininkus atvažiavo Audrius Butkevičius, Virginijus Česnulevičius, Vytautas Žukas, taip pat iš Generalinės prokuratūros. Pasirodė ir iš Šalčininkų prokuratūros, toks jau geras, toks mandagus. Nuėmė antrankius, mano rankos jau ne mėlynos, bet pajudusios, tai jis glostė ir guodė: „Pasikarščiavo vaikinai, pasikarščiavo“. Mus dar kartą tikrino, ėmė kraują. Jokio girtumo, supranta, manostatė, nes ir negalėjo nustatyti, tai tas gydytojas teisinosi, kad pirmą kartą jis „iš akies“ nustatinėjęs, jam pasirodė, kad mes girti. Ir Jankauskas sušvelnėjo,

pradėjo vardu vadinti: „Oi, Petrai, taip jau atsitiko, ką padarysi...“, bet mums jau išeinant iš komisariato jis sušnypštė: „Laikyk liežuvį už dantų ir nekalbėk, ko nereikia, kad neturėtum problemų...“

Po susidūrimo su Jankausko orda, Pumputis mėnesį laiko gydėsi Vilniuje, šv. Jokūbo ligoninėje. Pažeistas stuburas, išsiliejęs kraujas į smegenis. Apsigydęs tęsė tarnybą, tapo karininku, Geležinio Vilko brigadoje vadovavo žvalgų būriui, tačiau dėl sveikatos, prarastos pasienyje, turėjo išeiti į atsargą.

Buvęs Šalčininkų posto viršininkas ats. ltn. Gediminas Kastauskas prisimena:

– Kai užpuolė ir sunaikino mūsų postą, mes buvome miške ir stebėjome iš tolo. Naktis, tamsu, šimtu

procentų garantuoti negalio, bet atrodo, kad postą puolė „jungtinės pajėgos“ – Vilniaus omonininkai ir Šalčininkų policija.

Iki pučo Jankauską ir jo chunveibinus patraukti baudžiamojon atsakomybėn praktiškai nebuvo galimybių, tačiau subyrėjus Sovietų Sąjungai jie turėjo sėsti į teismų suolą. Nesėdo nė vienas ir jokia byla neiškelta iki šios dienos, čia jums ne „pakaunės įvykiai“. Jankauskas Šalčininkų komisaru darbuos iki pensijos. Garbingai išlydėtas į poilsį ir dabar Lietuvos valstybė, prieš kurią Ivanas Kirilovičius kovojo, jam kas mėnesį išmoka dailią sumelę, nusipelnęs. Petras Pumputis jokios pensijos negauna, nenusipelnęs.

Plungės kuopa dalyvavo moksleivių projekte „Lietuva – tai aš“

Vilma KOJELIENĖ

Žemaičių rinktinės štabas

Nuo praėjusių metų pabaigos Plungės rajono Narvaišių pagrindinė mokykla vykdo projektą „Lietuva – tai aš“. Įgyvendinant šį projektą, kurio tema „Pilietiškumas ir demokratija“, mokykla organizuoja įvairius renginius. Dar birželio mėnesį buvo surengta išvyka į Lietuvos didžiojo etmono Jonušo Radvilos mokomąjį pulką Rukloje. Čia vaikai daug pamatė ir sužinojo apie šiuolaikinę Lietuvos kariuomenę.

Daug įspūdžių ir didelio susidomėjimo sulaukė sporto šventė, įvykusi spalio 12 dieną. Šįkart į pagalbą šventės organizatoriai pasikvietė Žemaičių rinktinės Plungės kuopos karius. Kuopos vadas kpt. Vidmantas Mončys mielai sutiko bendradarbiauti įgyvendinant

šį projektą. Kariai mokiniams surengė ginklų ir ekipuotės parodą, atliko parodomąją programą (skyriaus ataka). Vėliau vyko įvairios sportinės varžybos: vaikai rungėsi virvės traukimo rungtyje su kariais, vyko tritaškių, baidų mėtymo konkursai, lenktynės su kojūkais. Be to, sportiškai nusiteikę šventės dalyviai – moksleiviai ir kariai, įveikė 5 ir 7 kilometrų žygio trasas. Nors tą dieną lijo ir pūtė stiprokas vėjas, žygeiviai nepabūgo sunkumų. Šventę vainikavo ažuoliuko pasodinimas šalia Narvaišių pagrindinės mokyklos.

303 kuopos vadas kpt. Vidmantas Mončys yra aktyvus Plungės bendruomenės narys ir noriai bei aktyviai prisideda organizuojant įvairius jaunimo projektus. „Mes stengiamės kuo dažniau būti tarp jaunų žmonių ir tikimės, kad vieną dieną jie taps kariais savanoriais“, – kalbėjo kuopos vadas.

Sportas

Vyčio rinktinės vado taurė

Greta MATULEVIČIŪTĖ

Vyčio rinktinė

Lapkričio 20 d. Vyčio rinktinėje vyko šaudymo varžybos Rinktinės vado taurėi laimėti. Dalyvavo Vyčio rinktinės, Karaliaus Mindaugo MPB, Rezervo karių asociacijos Panevėžio skyriaus, Panevėžio karo prievolės centro ir Panevėžio šaulių rinktinės komandos.

Sėkmė lydėjo mūsų rinktinės šaulius, kurie užėmė I komandinę vietą ir laimėjo pereinamąją tau-

rę. II vieta atiteko Karaliaus Mindaugo MPB, o III – Rezervo karių asociacijos Panevėžio skyriui.

Asmeninėje įskaitoje III vietą užėmė Vyčio rinktinės atstovas ltn. Haroldas Grigalionis, II – taip pat mūsų rinktinės karys j. psk. Eugenijus Strelčiūnas, o I vietą laimėjo kpt. Tąjtana Ramonienė iš Karaliaus Mindaugo MPB.

Varžybų nugalėtojams diplomus ir taurę įteikė rinktinės vadas plk. ltn. Ričardas Leikus, pasveikinęs karius su artėjančia Lietuvos kariuomenės diena.

KFOR-17 būrio kariai – žygyje

J. psk. Raimondas VAŠKAS

KFOR-17

Lapkričio 11 d. vyko tradicinis, jau 17-asis, žygis Kosove, kurį organizuoja Danijos bataliono kariai. Mūsų komandą sudarė 13 karių, pasivadavusių Dainavos vardu. Trims kariais tai buvo jau nebe pirmas žygis, jie yra dalyvavę Radvilų žygyje. Buvome nustebinti dalyvių gau-

sa – daugiau kaip 1300 žygeivių. Pirmuosius 10 km. įveikėme maždaug per 1,5 val., bet tokį tempą išlaikyti sutrukdė kalnas, į kurį teko kilti maždaug 4 km įkalne, o po jos dar ir nusileisti žemyn. Paskutiniai mūsų kariai finišavo po 5 val. 13 min. Visa komanda apdovanota žygio medaliais ir diplomais, o mes patys padarėme išvadą jog lietuviai yra lygumų žmonės.

Tokia žmogaus lemtis – plykstelėti ir vėl užgesti. Tokia jau žemiška būtis – savo artimų netekti...

Nuoširdžiai užjaučiame Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės ŠAK štabo būrio operacijų vyr. specialistą vrš. Remigijų Čiulkinį dėl tėvo mirties.

Dariaus ir Girėno apygardos 2-oji rinktinė

Dėl brolio mirties nuoširdžiai užjaučiame vrš. Mindaugą Drūteiką, KASP štabo Ryšių grupės informacinių sistemų vyr. specialistą.

KASP štabas

Savonoriai grįžo namo

Atkelta iš 7 psl.

Apskritai, rengiant būrį į Kosovą šiais metais neatkrito nė viena mergina. Visos keturios sėkmingai pradėjo ir baigė pasirengimą. Jau nuskrizdus į Kosovą, gr. A. Davolytę nustebino mūsų akiai neįprastas peizažas, jis taikdare padarė didžiausią įspūdį. Raudoni kalnai ir karštas, kaip pas mus vasara, pavasaris. Aišku, iš pradžių buvo nedidelė sumaištis, kilo daug klausimų, bet greitai visi apsiprato su nauja vieta ir užduotimis. Aida, tarnaudama pirmojo skyriaus ryšininke, mokėjo susikalbėti angliškai, tačiau misijoje, tarnaujant bendrame lenkų-ukrainiečių batalione, teko pramokti ir lenkiškai. Šia kalba tekdavo susikalbėti su baze, patruliuojant kalnuose.

Misijos metu didesnių incidentų bataliono atsakomybės rajone nepasitaikė, tačiau oro sąlygos ypač pačiame vidurvasaryje buvo nepavydėtinos. Giedrą dieną termometro stulpelis šoktelėdavo iki beveik 50 laipsnių karščio. Tokiu metu visi, likę stovykloje, džiaugdavosi vėsa, nes kondicionieriais aprūpintos visos patalpos. Kariai užduotyse tuo metu, žliaugiant prakaitui, visureigiais ropinėdavo po kalnus, stypso davos kontrolės postuose, vykdėdavo kitas užduotis. Norint išvengti dehidratacijos teko išgerti nemažai vandens. Ypač vidurvasarį pririekė daug jėgų, tiek fizinių, tiek psichologinių. Nors savanorė sakėsi karštį išvertianti geriau nei didelį šaltį žiemos metu. Misijoje neramino ne pavojai atliekant užduotis, joms puikiai buvo pasirengta, o artimųjų rūpestis ir ilgesys:

– Labiau nei aš pati tuo metu jaudinosi gausus būrys artimųjų, likusių Lietuvoje. Pavyzdžiui, apie sprogimus Prištinoje pirma sužinojau iš Lietuvos, o tik po to apie tai išgirdau stovykloje. Artimieji sekdamo padėti Kosovo provincijoje ir jiems būdavo nė motais, kad Priština jau ne mūsų atsakomybės rajonas.

Savanorė ir antrą kartą vyktų į misiją. Mieliu į Kosovą, Afganistanas atrodo labiau tolimas. Po misijos karė parašė prašymą į profesinę tarnybą, norėtu tarnauti Savanorių pajėgose arba Karo policijoje. Beliko laukti atsakymo.

J. srž. Eimantas Simėnas, skyriaus vadas, pajėgose tarnauja nuo 1994 metų. Panevėžietis, statybininkas. Pirmą kartą operacijoje Kosove dalyvavo prieš

J. srž. Eimantas Simėnas.

dvejus metus. Anot kario, pasikeitimų tarnybos specifikoje yra. Visų pirma, reorganizuojant Kosovo pajėgas, batalionas persikėlė į naują vietą, didesnę bazę. Kariai apgyvendinti nebe konteineriuose, o nameliuose. Skyrių vadai, o taip pat merginos – po du žmones kambaryje, eiliniai kariai – po šešis. Automatiškai pasikeitė ir karių buities, gyvenimo sąlygos, įvairesnis tapo laisvalaikis, nebereikia patiems rūpintis stovyklos apsauga. Pagaliau pakeistas būrio transportas. Senutėlius „ševroletus“ pakeitė lenkiškais visureigiais „Honker“.

Pašiteiravus, iš kur tiek kantrybės ir noro tarnauti, vykti į misijas, Eimantas atsakė, kad jo pavyzdys – buvęs kuopos vadas vrš. Dalius Ožalinskas. Jis buvo vienas iš KASP profesinės karo tar-

nybos karių, dalyvavusių SFOR misijoje Bosnijoje. Atkaklus ir pavyzdingas viršila paskatino j. srž. E. Simėną vykti į Kosovą, jam pritarė ir psk. Romualdas Valčiukas. Į pagrindinę sudėtį tada papuolė nemažai 502 kuopos, kurioje tarnavo Eimantas, savanorių. Po reorganizacijos į šį padalinį buvo sujungtos dvi kuopos ir dar dalis greitojo reagavimo būrio. Taigi į KFOR-12 taikėsi tikrai rinktiniai vyrai. Kaip prisimena Eimantas, pirmasis pasirengimas misijai Dragūnų batalione buvo stipresnis nei jam pasirodė rengiantis antrą kartą. Galbūt taip jam atrodė todėl, kad misijai rengtasi jau antrą kartą, o gal dėl to, kad patys dragūnų instruktoriai buvo neseniai grįžę iš misijos Kosove. Abi misijos Eimantui panašios, tačiau būta ir esminių skirtumų. Antrą kartą jis vyko jau kaip skyriaus vadas, teko daug didesnė atsakomybė, reikėjo vadovauti savo kariams. Anot savanorio, niekas jo vadovavimu nesiskundė, visi žinojo, kad skyriaus vadas Kosove jau antrą kartą, todėl autoriteto užteko, nepaisant to, kad statusas tas pats – karys savanoris. Šį kartą prašymą į profesinę tarnybą Eimantas parašė. Dabar laukia, pažiūrės, kokie bus pasiūlymai. Prieš misiją savanoris dirbo Panevėžio statybos treste, į tą pačią vietą galvoja ir grįžti: „Prieš išvykdamas stačiau Šiaulių sporto areną, o dabar tokią pačią areną teks statyti Panevėžyje“. Valdas Bajorūnas, statybos tresto padalinio vadovas, pažadėjo išsaugoti darbo vietą, kol savanoris sugrįš iš misijos.

J. srž. Svajūnas Užkuras misijoje tarnavo grandies vadu. Pajėgose jau septyneri metai. Į savanorius įstojo po privalomosios tarnybos Mindaugo batalione. Svajūnas tuo metu norėjo likti kariuomenėje, bet tada dar nebuvo baigęs vidurinės moky-

klos. O vidurinis išsilavinimas stojant į PKT buvo privalomas. Tapti savanoriu Svajūną paskatino brolis, tarnavęs mūsų pajėgose. Tik prasidėjus misijoms, kuopos vadas Svajūnui, pavyzdingam savanoriui, pasiūlė dalyvauti.

J. srž. Svajūnas Užkuras.

– Kodėl nepabandžius, pagalvojau, – pasakoja savanoris, – tuo metu kaip pakaitinis karys važinėdavau į sargybas strateginiuose objektuose, gyvendavau praktiškai vien iš tarnybos. Tad užpildžiau dokumentus, perėjau medicininę komisiją ir išvykau į pasirengimą su KFOR-12 būriu. Viskas tuomet buvo kitaip, nei vėliau, kai misijai rengiausi su KFOR-12. Skyrių vadai dar buvo paskirti iš profesinės karo tarnybos karių, taip pat labai reiklus buvo ir būrio vadas. Vadai nusprendė, kad aš pasirodžiau prasčiau nei didžioji dalis kandidatų, ir misiją teko atidėti tolimesniam laikui. Antrą kartą susiruošiau į Afganistaną... bet neperėjau medicininės komisijos.

Net dvi nesėkmės nesulaikė j. srž. S. Užkuro. Jis tuo metu susirado darbą vienoje Panevėžyje veikiančių apsaugos firmų. Dirbo autobusų stotyje, užtikrindamas žmonių bei siuntų saugumą. Dar po kurio laiko Svajūno kuopos vadas pasiūlė išbandyti laimę misijoje trečią

kartą. Ir jis, kaip sakoma, nemelavo...

– Nors į pasirengimą atvykau kiek pavėlavęs, skyriaus vadas, su kuriuo buvom pažįstami ir iš vienos kuopos, padėjo greitai susiorientuoti ir pasivyti draugus. Būrio vadas mane taip pat pažinojo, kartu buvome dalyvavę „Gintarinės vilties“ pratybose Rukloje. Jis neilgai trukus mane paskyrė grandies vadu. Sekėsi gerai ir pasirengimui pasibaigus, su pirmąją grupe išvykau į Kosovą. Ten didžiausią įspūdį paliko stovykla, į kurią atvažiavome. Įsivaizdavau, kad ji bus mažesnė ir kuklesnė. Užduočių perėmimas sukėlė daugiausia rūpesčių, teko sparčiai mokytis anglų kalba rašyti raportus, kartu su senbuviais važiuoti į patruliavimo maršrutus. Misijos metu buvo ir neįprastų užduočių, vasarą atvykę televizijos serialo „Garbės kuopa“ kūrėjai pas mus filmavo keletą siužetų, reikėjo užtikrinti jų saugumą.

Namie Svajūno laukė tėvai, brolis, gyvenimo draugė ir trejų metų sūnelis Deimantas, kuris po pirmojo tokio ilgo išsiskyrimo, grįžus atostogų, nebepažino. Tik antrą dieną suprato, kad namie atsiradęs dėdė yra tėtis. O grįžus po misijos, sūnus iškart pažino, džiaugėsi ir taip susijaudino, kad nemiegojo visą naktį. Tėtis iš Kosovo sūnui parvežė daug įvairių lauktuvių. Turtingoje bazės parduotuvėje visko galima rasti, ypač ruošiantis namo. Kariai, ieškodami kokybiškesnio apavo, ten perka kariškus batus, ekipuotės elementus, o kai kas ir skaitmeninį fotoaparata, ar nešiojamą kompiuterį.

Išvykdamas į Kosovą vaikinai išėjo iš darbo saugos tarnyboje, tačiau darbdaviai, sugrįžus iš misijos, jau patys teiraujasi, ar negrįšias į tą pačią vietą. Gerų darbuotojų reikia Lietuvoje, nemažai tvirtų vaikinių lenkia nugaras išvykę į tolimus užsienius ir, kol kas, deja, nesiruošia sugrįžti.

Kupiškio kuopoje

Gr. Rita GRIGALIŪNIENĖ

509 kuopos karė savanorė

Pratybos „Pušis“ Šimonių girioje

Rugsėjo 22–23d. vyko Vyčio rinktinės 509 kuopos 1-ojo būrio vertinamosios taktinės pratybos „Pušis-07“.

Ankstytą rytą į Šimonių girią nuvyko 35 kariai savanoriai. Vos tik išsilaipinus, tyli karių vorelė dingo miško tankmėje. Su kariška amunicija ir sunkiomis kuprinėmis savanoriai turėjo atlikti žygį ir įvykdyti pavestas užduotis. Žygio metu būrį lydėjo stebėtojas vyr. ltn. Aiva-

ras Šatrauskas bei pratybų užduočių vykdymą vertino psk. Kęstutis Krasauskas.

Patyrusiems savanoriams nebuvo sunku, kartojo nebylius valdymo signalus, stengėsi gerai atlikti žiedinę gynybą, padėti naujokams. Jauni savanoriai po žygio įsitikino, koks teisingas „pirmasis vadų įspėjimas“ – saugoti kojas. Teko gydyti pūsles.

Atvykus į paskirties vietą, skyrininkai išvedė skyrius vykdyti jiems skirtų užduočių. Pirmajam skyriui vadovavusi gr. Elena Kiaulėnaitė organizavo patrulinės bazės apsaugą. Skyrininkė, nestokojanti pedagoginių sugebėjimų, padarė ir aiškiai, konkrečiai išdėstė užduotis jauniems

savanoriams: eil. Kęstučiui Grigaliūnui, eil. Kęstučiui Žiurliui, eil. Alvydui Tučiui.

Gr. Nerijus Jurevičius, vadovavęs antrajam skyriui, gavo užduotį įsirengti stebėjimo postą ir stebėti „priešo“ judėjimą. „Priešą“ imitavo 510 kuopos savanoriai iš Rokiškio. Visi jie turi gerą patirtį ir galima buvo tikėtis stiprių „priešo“ išpuolių.

Gr. Vaidas Vaitonis vadovavo trečiajam skyriui. Jie įrengė kelio kontrolės postą. Sutemus buvo neįjauki ir šaltoka. Būrio vadui ltn. Dariui Kuzmickui ir būrininkui j. srž. Svajūnui Mauliui teko sunkiausia pareiga – kontroliuoti įsakymų vykdymą ir stebėti, kaip atliekamos užduotys.

Kitą dieną būrys vykdė gynybos užduotis. Miškas aidėjo nuo šūvių, sprogimų, sklandė dūmai. 509 kuopos vadas kpt. Audrius Šulnis,

stebėjęs pratybas, pagyrė bei nurodė trūkumus.

Tokių užsiėmimų metu savanoriai tobulina įgūdžius, stiprėja draugiškumas bei tarpusavio pagalba. Tikriausiai ir Šimonių girios grybautojai nesupyko už „pagreitintą grybavimą“.

„Priešą“ imitavo savi

Spalio 6–7 dienomis Vyčio apygardos 5-osios rinktinės 509 kuopos kariai savanoriai išvyko į pratybas Kupiškio rajone, Subačiaus miškuose. Užsiėmimai vyko dvi paras. 509 Kuopos vadas kpt. Audrius Šulnis, davęs įsakymą stebėję ir vertino pratybas. Vyr. ltn. Andrius Pažerinis kontroliavo ir užtikrino saugų pratybų vykdymą. Buvo tikrinama karių savanorių orientaci-

ja pagal žemėlapi, reikiamo taško suradimas, patrulinės bazės įrengimas, stebėjimo gynybos užduotys. Teko bristi vandeniui, brautis pro krūmynus, padaryti pasala pelkėtoje vietovėje. „Priešą“ imitavo savi kariai savanoriai, vadovaujami vrš. Dainiaus Meškauskos.

Trumpos pertraukos metu eil. Dainius Merkelis mokė ir pademonstravo pirmosios medicinos pagalbos elementus bei sužeistųjų transportavimo metodus. Vakare laužas, drabužių ir batų džiovinimas, tyluma – tarsi savanorių atsisveikinimas su rudėjančiais miškais.

509 kuopos kariai savanoriai vėl laukia naujų pratybų – aktyvių veiksmų. Tuomet nesvarbu, kad sunku, svarbiausia, kad praktikoje greičiausiai perprantame tai, ko mus nori išmokyti.

Savonoris, SL 1469.

steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba. leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos. Laikraštis išeina vieną kartą per mėnesį.

Eina nuo 1991 02 09

Redakcijos adresas: 2056 Viršuliškių 36, Vilnius, Tel.: 242 77 56.

El. paštas: Vilius.Dziavecka@mil.lt

Spausdino „Respublikos“ spaustuvė, M.Sleževičiaus g. 7, Vilnius.

Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 2000 egz.

Indeksas 0099

Redaktorius ats. kpt. Vytautas Voveris.

Korespondentas gr. Vilius Džiavecka.

Dizainerė Jurgita Šeštokaite.

Kalbos redaktorė Živilė Gurauskienė.

Rinko ir maketavo UAB „Valstiečių laikraštis“

Kaina 1 Lt 20 ct